Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Enja Štern

Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2023

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Enja Štern

Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji

Diplomsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Vesna Leskošek

Ljubljana, 2023

Sprva bi se rada zahvalila svoji mentorici red. prof. dr. Vesni Leskošek za izjemno odzivnost, prijaznost, vse nasvete in pomoč pri pripravi diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi svoji mami, očetu in babici za vso podporo in potrpežljivost v času mojega študija in za vso ljubezen, ki mi jo vsak izkazuje na svoj način.

Hvala tudi vam, Neja, Tisa, Brin in Ruby, za vse lepe trenutke, navihanost, smeh in radost, s katerimi mi življenje naredite bolj sladko.

Posebna zahvala pa gre še tebi, Adam, ki si me vedno nesebično podpiral, me spodbujal, mi stal ob strani v težkih trenutkih, mi dal vedeti, da zmorem, in vedno bil moja skala.

POVZETEK

V diplomskem delu sem raziskovala medvrstniško psihično nasilje med študentkami in študenti ter psihično nasilje, ki so ga izvajali zaposleni nad študentkami in študenti na fakultetah po Sloveniji. Za to temo sem se odločila na podlagi osebnih izkušenj in na podlagi dejstva, da v Sloveniji psihično nasilje na fakultetah še ni bilo dodobra raziskano. Zanimalo me je, kakšna je dejanska prisotnost psihičnega nasilja med in nad študentkami in študenti na fakultetah, kako pogosto se ta pojavlja, katere oblike se najpogosteje pojavljajo, na kaj vse pri poteku študija študentk in študentov vpliva ter kaj so študentke in študenti najpogosteje poskušali storiti glede njegove zaustavitve.

Čeprav raziskav psihičnega nasilja med in nad študentkami in študenti v slovenskem prostoru skorajda ni, ugotovitve tujih raziskav kažejo, da tudi študentke in študenti poročajo o izvajanju in doživljanju nasilja. Nekateri avtorji verjamejo, da obstajajo posledice nasilja na fakultetah, ki vplivajo tako na posameznike kot na skupine in izobraževalne ustanove. K sreči univerze po svetu posvečajo vse več pozornosti nasilju med in nad študentkami in študenti ter oblikujejo univerzitetne politike, ki bi strožje kaznovale tako početje.

V prvem delu diplomske naloge sem raziskala literaturo in druge vire ter na podlagi tega predstavila teorijo. Pisala sem o nasilju na splošno, vzrokih za nasilje, nasilju med mladimi, psihičnem nasilju, oblikah psihičnega nasilja, posledicah psihičnega nasilja, medvrstniškem psihičnem nasilju, institucionalnem nasilju v izobraževalnih ustanovah, fakultetah v Sloveniji, nasilju na fakultetah, nasilju med študentkami in študenti in nasilju s strani zaposlenih na fakultetah.

Raziskava, ki sem jo izvedla, je kvantitativna. S pomočjo pisnega spraševanja sem izvedla spletno anketiranje, v okviru katerega je sodelovalo 651 študentk in študentov slovenskih fakultet. Rezultati so pokazali, da 14 % študentk in študentov meni, da je v okviru svojega študija doživelo medvrstniško psihično nasilje, 24 % pa jih meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti. Ugotovila sem, da so najpogostejše oblike medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah obrekovanje ali opravljanje, ignoriranje ter poniževanje. Najpogostejše oblike psihičnega nasilja na fakultetah, ki so jih izvajali zaposleni, pa so poniževanje, ignoriranje ter nenehno kritiziranje. Psihično nasilje, ki so ga študentke in študenti deležni na fakultetah, pri poteku njihovega študija, v največ primerih vpliva na njihovo počutje na predavanjih in vajah, manjšo motivacijo za študij ter zmanjšano voljo do dela in učenja. Študentke in študenti so psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti tako, da so o njem povedali svojim prijateljem ali ostalim študentom, da so ga ignorirali ali pa se poskušali izogibati povzročitelju. Najpogostejše povzročiteljice medvrstniškega psihičnega nasilja med študentkami in študenti na fakultetah so ženske, najpogostejši povzročitelji psihičnega nasilja na fakultetah med zaposlenimi pa so moški – bolj specifično, profesorji. Študentke in študenti, ki so deležni medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec; študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani zaposlenih, pa to nasilje v povprečju doživljajo redko.

Ključne besede: psihično nasilje, fakultete, študenti, zaposleni na fakultetah, povzročitelji.

Title of the graduation thesis: Psychological Violence among and against Students at Faculties in Slovenia

ABSTRACT

In my graduation thesis, I was researching psychological peer violence among students and psychological violence which was performed by employees against students at faculties in Slovenia. I have decided on this subject based on personal experience and the fact that psychological violence at faculties in Slovenia has been poorly researched. I was interested in the actual presence of psychological violence among and against students at faculties, how often it appears, which forms are the most common, what has it had an impact on during studies, and what students have tried to do most frequently to prevent it.

Although there practically is not any research about psychological violence among and against students in Slovenia, foreign research's findings suggest that even students report acts and experiences of violence. Some authors believe that there are consequences of violence at faculties that affect individuals, as well as groups and educational institutions. Fortunately, universities worldwide focus more and more attention on violence among and against students. Furthermore, they form university policies with stricter disciplining of such behavior.

In the first part of my graduation thesis, I studied the literature and other sources and presented a theory based on my findings. I wrote about violence in general, reasons for violence, violence in youth, psychological violence, forms of psychological violence, consequences of psychological violence, psychological peer violence, institutional violence at educational institutions, faculties in Slovenia, violence at faculties, violence among students, and violence performed by faculty employees.

The research I conducted is quantitative. Using the written questioning method, I conducted an online survey that had 651 participating students of Slovenian faculties. The results showed that 14% of students believe they experienced psychological peer violence during their studies, and 24% of students believe they experienced psychological violence from faculty employees during their studies. I discovered that the most common forms of psychological peer violence at faculties are gossip, disregard, and humiliation. Furthermore, the most common forms of psychological violence at faculties which were performed by faculty employees are humiliation, disregard, and constant criticism. In most cases, psychological violence which students experience at faculties during their studies affects their well-being at lectures and practices, less motivation for studies, and reduced will to work and study. Students most frequently tried to stop psychological violence at faculties by talking about it with their friends or other students, by ignoring it, or by trying to avoid the perpetrator. The most frequent perpetrators of psychological peer violence between students at faculties are women and the most frequent perpetrators of psychological violence between faculty employees are men – more specifically male professors. Students who experience peer psychological violence at faculties experience it on average once or twice a month while students who experience psychological violence at faculties by employees rarely experience it on average.

Keywords: psychological violence, faculties, students, employees at faculties, perpetrators.

Kazalo vsebine

1. TEORETIČNI UVOD 1

1.1. O nasilju na splošno 1

1.1.1. Vzroki za nasilje 3

1.1.2. Nasilje med mladimi 4

1.2. Psihično nasilje 5

1.2.1. Oblike psihičnega nasilja 7

1.2.2. Posledice psihičnega nasilja 8

1.2.3. Medvrstniško psihično nasilje 8

1.3. Institucionalno nasilje v izobraževalnih ustanovah 10

1.4. Fakultete v Sloveniji 11

1.5. Nasilje na fakultetah 12

1.5.1. Nasilje med študentkami in študenti 13

1.5.2. Nasilje s strani zaposlenih 15

2. PROBLEM 17

2.1. Opredelitev problema 17

2.2. Raziskovalna vprašanja 18

2.3. Hipoteze 18

2.4. Opredelitev pojmov 19

3. METODOLOGIJA 20

3.1. Vrsta raziskave 20

3.2. Spremenljivke 20

3.3. Merski instrument 23

3.4. Populacija in vzorec 24

3.5. Zbiranje podatkov 24

3.6. Obdelava in analiza podatkov 25

3.7. Omejitve raziskovanja 26
4. REZULTATI 27
4.1. Demografski podatki 27
4.2. Prisotnost psihičnega nasilja 29
4.3. Pogostost psihičnega nasilja 34
4.4. Povzročitelji psihičnega nasilja 37
4.5. Psihično nasilje in študij 38
4.6. Preverjanje hipotez 40
5. RAZPRAVA 43
6. SKLEPI 50
7. PREDLOGI 51
8. SEZNAM LITERATURE IN VIROV 52
9. PRILOGE 58
9.1. Anketni vprašalnik 58
9.2. Tabele izračunov 67

Kazalo grafikonov

Graf 4.1: Spol. 27
Graf 4.2: Stopnja študija..... 28
Graf 4.3: Letnik vpisa..... 28
Graf 4.4: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke..... 29
Graf 4.5: Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali študenti_ke. 30
Graf 4.6: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni. 31
Graf 4.7: Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali zaposleni. 33
Graf 4.8: Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke. 34
Graf 4.9: Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni. 36
Graf 4.10: Povzročitelji psihičnega nasilja med študenti_kami. 37
Graf 4.11: Povzročitelji psihičnega nasilja med zaposlenimi. 38
Graf 4.12: Vpliv psihičnega nasilja na študij 38
Graf 4.13: Način poskusa zaustavitve psihičnega nasilja. 39

Kazalo tabel

Tabela 3.1: Spremenljivke, indikatorji in modalitete 20
Tabela 4.1: Spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke s teoretičnimi frekvencami 29
Tabela 4.2: Spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni s teoretičnimi frekvencami 31
Tabela 4.3: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni s teoretičnimi frekvencami 32

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. O nasilju na splošno

Nasilje lahko definiramo kot zlorabo moči med dvema ali več osebami. Neka oseba lahko s svojim vedenjem nadzoruje, ustrahuje, škoduje, poniža, razvrednoti, vzame moč, si podredi, izkoristi ali uniči drugo osebo. Ne smemo ga enačiti s konfliktom, ki je pričakovan del odnosa in pri katerem je moč med osebami enakomerno razporejena (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.). Jacquin (2022) pravi, da je nasilje mogoče razlikovati tudi od pojma agresije, ki naj bi bila splošnejša vrsta sovražnega vedenja fizične, verbalne ali pasivne narave. Medtem ljudje v pogovornem, nestrokovnem jeziku pogosto enačijo agresivnost z nasiljem (Bučar Ručman, 2004, str. 27).

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (2014) najdemo preprosto in jedrnato definicijo nasilja, ki je opredeljeno kot dejaven odnos do nekoga, pri katerem je uporabljena sila ali pritisk. Oseba, ki izvaja nasilje, povzroči ali ima namen povzročiti škodo. Le-ta je lahko fizična, psihična ali pa oboje. Nasilen je lahko kdorkoli, saj je nasilje tip človeškega vedenja, ki se pojavlja po vsem svetu (Jacquin, 2022). Pušnik (1999, str. 29) meni, da je nasilje le prozorno naličje nemoči in nesposobnosti za bolj konstruktivno rešitev problema.

Bylander in Kydd (2008, str. 2319-2320) pravita, da je nasilje pojem, ki se ga z lahkoto zlorabi, a s težavo definira. Odvisno je od kulture in časa, ki se spreminja. Mnogo dejanj, ki se danes razumejo kot nasilna, se včasih niso in obratno. Težko ga je natančno in objektivno opredeliti. Če ga poskušamo definirati simbolično, si lahko predstavljamo, da je kot trdna snov, ki je zmožna poškodovati katerokoli površino (prav tam).

Svetovna zdravstvena organizacija predlaga tipologijo nasilja, ki izhaja iz značilnosti povzročitelja in ki nasilje grobo deli na tri kategorije: nasilje nad seboj, medosebno nasilje in kolektivno nasilje. Pojem nasilja definira kot namerno uporabo sile ali moči, ki je lahko dejansko udejanjena ali pa ostaja v obliki grožnje. Pri tem beseda »moč« označuje tako fizične oblike nasilja kot tudi psihične, spolne in ekonomske oblike nasilja ter samomor in druge oblike samo-zlorabe (World Health Organization, 2002, str. 5-6).

Pri nasilju gre za celoten sistem vedenja in komunikacije in ne le za manifestacijo posameznih dogodkov in dejanj. Najbolj znane in najpogostejše oblike nasilja so psihično nasilje, fizično nasilje, ekonomsko nasilje in spolno nasilje (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.).

Poznamo direktno nasilje, kjer je identiteta povzročitelja znana in indirektno ali prikrito, kjer morda žrtvi identiteta povzročitelja nikoli ne bo znana (Fry, 2008, str. 15). Durkheim (2013) pravi, da tako posredna kot neposredna oblika nasilja zatirata svobodo ljudi. Pravi tudi, da bi ga lahko delili na bolj vidno in manj vidno nasilje, med katerima je tisto bolj vidno kaj hitro prepoznano kot nedopustno. Manj vidno nasilje pa je težje prepoznano, saj stik med povzročiteljem in žrtvijo ni nujno neposreden (na primer socialno izključevanje in spletno nasilje).

Žilić in Janković (2016, str. 82-83) sta iz pregleda literature o nasilju ugotovila, da se s to tematiko ukvarja vse več avtorjev, pa vendar to področje ostaja premalo raziskano. Jasno je namreč, da se v definicijah nasilja pojavljajo velike razlike. Problem med drugim predstavljajo politične, družbene in kulturne norme, ki se razlikujejo glede na posamezno družbo in si drugače razlagajo določene pojave. To, kar v eni družbi razumemo kot nesprejemljivo, v drugi lahko velja za normalno in obratno. Gledano z določene perspektive neko vedenje postane nasilje šele takrat, ko ga oseba, proti kateri je usmerjeno, drug udeleženec ali akter tako doživi.

Z druge perspektive je na nasilje mogoče pogledati kot na običajen družbeni pojav. Vsaka družba namreč uporablja nasilje kot orodje za doseganje svojih ciljev. Pri tem moramo imeti v mislih tako nedovoljene kot »dovoljene« oblike nasilja, ki jih na primer uporablja država. Ljudje naj bi za svoje pozitivno uveljavljanje potrebovali vedenjske vzorce, ki se na prvi pogled morda ne ločijo od nasilnih oblik vedenja. Prav tako naj bi bilo nasilje značilna in normalna oblika reakcije na frustracijo (Pušnik, 1999, str. 36). Pomembno pa je upoštevati, da četudi je nekaj dovoljeno in razumljeno kot normalno, še ne pomeni, da ni škodljivo (Swan, 2020). Z nasiljem so kršene temeljne človekove pravice in s tem človekovo dostojanstvo. Z nasilnimi dejanji se kot človeštvo oddaljujemo od temeljev svobode, pravičnosti in miru v svetu *(Splošna deklaracija človekovih pravic*, 2018).

»Svoboda enega posameznika se konča tam, kjer se začne svoboda drugega.« (Leskošek, 2021).

1.1.1. Vzroki za nasilje

Vzroki za nasilje niso nikoli v žrtvi, temveč je za nasilno ravnanje vedno odgovoren le povzročitelj. Za to, da povzročitelj izbere nasilje, sicer obstajajo neki dejavniki tveganja kot so brezposelnost, revščina, alkoholizem, stres in podobno, pa vendar nasilnega dejanja nikoli ne moremo opravičiti z ravnanjem žrtve. Včasih žrtev poskuša izraziti svoje misli in prepričanja ter pokazati svoje meje, kar pa lahko povzročitelj dojame kot izzivanje. Žrtev potem pogosto verjame, da je ona vzrok za nasilje, še posebej če je povzročitelj nasilen samo do nje. Vzroke za nasilno ravnanje povzročitelja pa ne gre pripisati njegovi osebnosti, temveč naučenosti nasilnega vedenja. Povzročitelji nasilno vedenje izbirajo zaradi svojih prepričanj in družbenega dovoljenja. Pogosto izberejo nasilje zato, ker imajo občutek da je njihova moč ogrožena in si jo želijo z nasiljem povrniti, zadržati ali povečati (Aničić idr., 2015, str. 44-46). Forward (1999, str. 106) pravi, da je vzrok za nasilno dejanje občutek frustracije, ki ga povzročitelj ne zmore in ne zna prenesti. Njegova frustracija pa je povezana z globokimi strahovi pred izgubo in pomanjkanjem. Te občutke doživi kot opozorilo, da mora takoj ukrepati – v nasprotnem primeru se bo moral soočiti z neznosnimi posledicami.

Vzroki za pojav nasilja niso le v enem dejavniku, kar pomeni, da ima etiologija nasilja več izvorov. Številne raziskave so pokazale, da med drugim obstaja povezava med biološkimi dejavniki in pojavom nasilja. Z nasilnim vedenjem so bile na primer povezane nizke ravni serotonina tako pri ljudeh kot pri živalih. Prav tako so odkrili povezavo med nasilnim vedenjem in povečano dopaminergično in noradrenergično aktivnostjo (Temple & Stuart, 2008, str. 571). Pušnik (1999, str. 10) pravi, da so temeljni dejavniki, ki vplivajo na človekovo delovanje, dednost, okolje in lastna dejavnost. Ti se med seboj prepletajo – dedne zasnove delujejo kot potenciali, ki so zapisani v naših genih; njihova manifestacija je odvisna od vplivov okolja in samodejavnosti.

Pojav nasilja je povezan tudi z vplivom kulturnih dejavnikov na ljudi. Nekatere kulture imajo na primer večjo stopnjo tolerance do nasilja kot druge in obratno (Fry, 2008, str. 15). Cifrić (2000, kot navedeno v Žilić in Janković, 2016, str. 69) nasilje prav tako poveže s kulturo. Vpraša se, ali se vzroki zanj skrivajo v destruktivnosti kulture ali v človeški agresivnosti. Nasilje se je namreč v različnih oblikah pojavljalo v celotni zgodovini in bilo je reproducirano s pomočjo socializacijskih mehanizmov. Avtor navaja, da se nasilje zdi kot ena od pomembnih zapuščin človeške kulture.

1.1.2. Nasilje med mladimi

Na splošno poznamo več definicij pojma mladosti. Urad Republike Slovenije za mladino in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje sta opredelila od kdaj do kdaj te razumejo kot mladega in ta uvrstitev je v naši družbi uradno sprejeta. V Sloveniji med mlade uvrščamo tiste, ki so stari od 15 do 29 let (Statistični urad Republike Slovenije, 2015). Globočnik (1997, str. 38-39) mladost definira kot pomembno prehodno stopnjo iz enega v drugo življenjsko obdobje – prehod iz otroštva v odraslost. To je čas izzivov in tveganj, čas kompleksnih sprememb, ki so povezane tudi z identiteto posameznika. Mladost dopušča eksperimentiranje s socialnimi vlogami in iskanje mesta v družbi. To je tudi obdobje nesočasnih in nestrukturiranih statusnih prehodov, ki so v življenju mladostnikov močan vzrok za njihove socialne in psihične obremenitve ter negotovosti.

V mladosti postane nasilno vedenje bolj opazno kot v otroštvu, saj ima hujše posledice in izzove več reakcij okolja. V tem obdobju se zmanjša nasilje v odnosu do staršev in sorojencev ter močno poveča v odnosu do vrstnikov. Mladi se morajo soočiti s hormonskimi in drugimi fiziološkimi premiki, ki prinašajo večjo nepredvidljivost in neobvladljivost, hkrati pa iščejo svojo podobo in oblikujejo nove, zahtevnejše vzorce socialnega vedenja. Večinoma so prehodno neusklajeni s svojim okoljem, kar se lahko kaže z razdiralnostjo, žaljivostjo in grobostjo. Ker nimajo vsi mladi možnosti za ustrezen razvoj socialnega vedenja, se lahko motnje v njihovem razvoju izrazijo z nasilnim ravnanjem. Nasilje mladih je zato lahko le odsev neustreznih obrambnih in prilagoditvenih mehanizmov (Pušnik, 1999, str. 28-30).

Nasilno vedenje pri mladih ima raznoliko dinamsko osnovo – lahko je občasna, izjemna ali pa ustaljena. Poznamo več razlogov zakaj v določenih situacijah izberejo nasilno ravnanje, in sicer so ti lahko znak premagovanja strahu, obvladovanje občutka ogroženosti, istovetenje z napadalcem, način iskanja ugodja, nadomestilo za pomanjkljivo samospoštovanje, edina možnost samopotrditve, impulzivni odziv na prizadetost, prikrito samokaznovalno vedenje in sprejemanje subkulturnih norm (*ibid.*: 28-30). Najpomembnejši dejavniki, ki vplivajo na nasilno vedenje mladostnikov, pa so družina, vrstniki, mediji in izobraževalne ustanove (Husanović, 2010, str. 13-15).

1.2. Psihično nasilje

Psihično nasilje, ki ga nekateri označujejo tudi s terminom čustveno nasilje, je stalen vzorec verbalne ali čustvene zlorabe, ravnanja ali vplivov, s katerimi povzročitelj nekomu (lahko tudi sebi) daje občutek neljubljenosti, nezaželenosti in nevrednosti. Pri osebi, ki doživlja nasilje, se lahko pojavijo občutki strahu, manjvrednosti, ponižanja, ogroženosti in druge duševne stiske (Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani, 2019).

Aničić idr. (2015, str. 13) psihično nasilje opredelijo kot dejanje zlorabe moči, pri katerem je prizadeta posameznikova samozavest in samopodoba. Povzročitelj drugo osebo prestraši, poniža ali pa razvrednoti in s tem negativno vpliva tudi na njeno samozaupanje. Poteka lahko na verbalni (besedni) ali neverbalni ravni (nebesedno, s telesno držo, mimiko in podobno).

Problem pri definiranju psihičnega nasilja je določiti tisto mejo, kjer se psihično nasilje sploh začne in kaj vse se uvršča pod ta pojem. Zaradi subjektivnosti doživljanja sveta lahko posameznik neko besedo ali dejanje dojame kot žaljivo, se počuti ponižano, prizadeto in v njem se lahko sprožijo negativna čustva. Medtem nekdo drug isto besedo ali dejanje dojame popolnoma drugače in se mu lahko zdi ravnanje drugega sprejemljivo (Zavod Emma, 2011, kot navedeno v Jurkovič, 2012, str. 3). Psihično nasilje je tesno povezano z nezmožnostjo osebe, da prenaša drugega, ko okoliščine otežujejo komunikacijo. Če ga želimo analizirati, moramo upoštevati subjektivni kontekst, saj je vsak človek drugačen in ima specifičen način, dojemanja drugega. Gradimo si podobe drugih ljudi okoli nas – lahko nam je kdo všeč ali ne, lahko ga spoštujemo ali ne, lahko dopuščamo raznolikost naših mnenj ali ne in tako naprej (Calleja, 2008, str. 5).

Ambrož (2003, str. 16) pravi, da je psihično nasilje izmuzljiv pojav in subtilna oblika nasilja – v smislu, da od povzročitelja ne terja fizične moči. Pravi, da je težko ločiti med vzrokom in posledico – med povzročiteljem in osebo, ki doživlja nasilje. Vpraša se, kako torej poiskati tistega, ki je začel, ki je »kriv«. V psihično nasilnem odnosu meja med osebo, ki nasilje doživlja in domnevnim povzročiteljem ni vedno strogo začrtana: ti dve vlogi se lahko delno prekrivata, prepletata ali večkrat tudi izmenjujeta.

Avtorji največkrat namenjajo pozornost primitivnejšim oblikam psihičnega nasilja, kot so različne vrste osornega in napadalnega obnašanja, kričanja, zmerjanja, groženj in podobno. Takšne je tudi lažje razpoznati in jih raziskovati, saj niso prav daleč od fizičnih oblik nasilja.

Medtem pa zanemarjajo tiste bolj prikrite, navzven nevidne oblike nasilja, ki so prav tako pomembne in lahko nosijo negativne posledice (*ibid.*: 18).

Psihično nasilje je bilo vedno deležno manj pozornosti kot fizično. Posledica tega je pomanjkanje doslednih definicij in soglasij o tem, kaj ta pojem sploh predstavlja. To lahko povzroči slabo razumevanje in identifikacijo žrtev psihičnega nasilja ter zagotovi napačno ozadje za ocene pravnih posledic. Psihično nasilje ima lahko hujše posledice kot fizično, čeprav je manj vidno in manj očitno (Sikström idr., 2021).

Mnogi avtorji pravijo, da je psihično nasilje za žrtev lahko mnogo hujše od fizičnega. Pa vendar je pri navedenem argumentu vredno upoštevati vidik preverljivosti – objektivna primerjava dveh različnih neprijetnih občutij je namreč zelo nehvaležna in zahtevna naloga. Pri telesnem nasilju lažje sistematično razvrstimo posledice nasilja, kot so poškodbe, medtem ko so posledice psihičnega nasilja pogosto opisane bolj ohlapno. Izbruhi fizičnega nasilja so navadno ciklični, medtem ko je psihično nasilje večinoma stalno navzoče. Vse to ne pomeni, da je prej omenjeni argument neutemeljen, le da ga je izredno težko preizkusiti. Ambrož meni, da moramo verjeti osebi, ki je doživela nasilje, če ta na primer trdi, da jo je bolj prizadelo psihično kot fizično nasilje s strani povzročitelja (Ambrož, 2003, str. 20-21).

Psihično nasilje obstaja že, odkar obstajajo ljudje. Čez čas je dobilo obliko zelo razširjenega in pogostega pojava, ki predstavlja enega izmed najizrazitejših značilnosti sodobnega časa. Vsi ljudje so se naučili, kako govoriti, vendar se na žalost niso vsi naučili primerne komunikacije drug z drugim. Kot posledica tega se med ljudmi pojavljajo konflikti, ki sami po sebi sicer niso destruktivni. Problem nastane, ko konflikt zaradi slabe komunikacije preraste v nasilje. Vzrok za to bi lahko pripisali tudi slabo razvitim socialnim veščinam oziroma pomanjkanju socialnih kompetenc (Milašin, Vranić in Buljubašić Kuzmanović, 2009, str. 137).

Šugman Stubbs (2010, str. 150) ugotavlja, da kljub pogostosti pojava psihičnega nasilja še vedno niso jasne njegove osnovne razsežnosti. Ne poznamo točne definicije, pojavnosti in merljivosti zaznav. Pravi, da je raziskovanje tega pojava izziv zaradi njegove subjektivnosti in občutljivosti. Hkrati pa meni, da je ta pojav pomembna sestavina človeških odnosov, zato težavnost raziskovanja ne bi smela ustaviti raziskovalcev.

1.2.1. Oblike psihičnega nasilja

Psihično nasilje vključuje več oblik. Nekatere od njih so:

- »poniževanje;
- žaljenje;
- vpitje;
- pripisovanje odgovornosti ali krivde;
- posmeh in zaničevanje;
- molk kot sredstvo pritiska;
- grožnje;
- osamitev od prijateljev ali družine;
- prepoved posedovanja stvari ali živali, ki so žrtvi izjemno pomembne;
- uničevanje stvari, ki žrtvi veliko pomenijo;
- sumničenje;
- zalezovanje;
- ustvarjanje klime strahu;
- ustrahovalna sporočila preko telefona, spleta, spletnih omrežij;
- pripisovanje negativnih značilnosti, ki se kažejo kot nenehno kritiziranje, sarkazem, sovražnost ali zvračanje krivde na žrtev« (Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani, 2019).

Vse oblike psihičnega nasilja lahko v grobem delimo na verbalne in neverbalne. Tiste oblike, ki so podobne verbalnemu nasilju, so poleg prej naštetega tudi pretiravanje pri ocenjevanju drugega, stalno poudarjanje njegovih napak, zmanjševanje njegovih zaslug ali uspehov, smešenje drugega pred ostalimi, širjenje lažnih govoric o njem (Šugman Stubbs, 2010, str. 145). Neverbalne oblike pa so še socialno izključevanje, osamitev, ignoriranje, uničevanje prijateljstva, ustvarjanje slabih in neprimernih mnenj o človeku na podlagi stereotipov, neprimerne kretnje telesa ali neprimerna mimika obraza (Hrovat Svetičič, 2021).

Nek vidik psihičnega nasilja naj bi bil vedno prisoten tudi pri ostalih oblikah nasilja, saj je glavni cilj vseh nasilnih dejanj prizadeti integriteto in dostojanstvo druge osebe. Izolacija, zamolčanje informacij, dezinformiranje in grozilno vedenje pa naj bi bila dejanja, za katera lahko rečemo, da so »čista« oblika psihičnega nasilja, saj jih ne moremo uvrstiti med ostale kategorije (Council of Europe, 2022).

1.2.2. Posledice psihičnega nasilja

Posledice psihičnega in ostalih oblik nasilja za osebo, ki doživlja nasilje, so lahko izoliranost, odtujenost, depresija, pomanjkanje socialnih kompetenc, kar oteži vsakdanje socialne stike, izguba samozavesti in samospoštovanja, splošna prikrajšanost, nezmožnost soočanja z vsakodnevnimi težavami, nezmožnost kvalitetne osebne rasti in razvoja, kar oteži zmožnost kvalitetnega bivanja. Posledice nasilja, ki so prisotne pri posamezniku, se lahko prenašajo tudi na njegove družinske člane, naslednje generacije in ostale ljudi v njegovem življenju (Milašin, Vranić in Buljubašić Kuzmanović, 2009, str. 116-120). Šugman Stubbs (2010, str. 142-149) kot možne posledice psihičnega nasilja navaja še brezvoljnost, pomanjkanje motivacije, težave s koncentracijo, nesposobnost sprejemanja odločitev, slabo ali celo katastrofalno samopodobo, občutke neustreznosti, nevrednosti, nesposobnosti, krivde, jeze, strahu in sramu, rušenje občutka varnosti, samoagresivnost ter čustvene brazgotine, ki potrebujejo mnogo več časa, da se zacelijo kot fizične.

Večina avtorjev piše o tem, kako psihično nasilje vpliva na duševno zdravje ljudi. Shoener (2008, str. 326-327) pa poudarja, da psihično nasilje vpliva tako na duševno kot na fizično zdravje. Posledice, ki se poznajo na fizičnem zdravju, pogosto imenujemo psihosomatske težave in se lahko manifestirajo v obliki različnih bolezni ali drugih telesnih težav. Že zaradi stresa, ki ga povzroča psihično nasilje, se posamezniku lahko poslabša imunski sistem in posledično zvečajo možnosti za nastanek bolezni.

Posledice nasilja pa niso prisotne le pri osebah, ki doživljajo nasilje, temveč tudi pri izvajalcih nasilja. Ti prav tako potrebujejo nekoga, da jih opazi in sliši, jim nudi podporo ter pomoč pri razvijanju drugačnih strategij spoprijemanja s težavami in frustracijami. Povzročitelje nasilja znamo v našem sistemu večinoma le kaznovati, pozabljamo pa na to, da je marsikdo od njih lahko bil tudi sam v vlogi žrtve nasilja, kar je lahko spodbudilo njegovo nadaljnje nasilno vedenje (Erjavec, 2019, str. 44-45).

1.2.3. Medvrstniško psihično nasilje

Medvrstniško psihično nasilje je lahko namerna in ponavljajoča se uporaba psihičnega nasilja nad drugim vrstnikom, lahko pa gre le za enkraten dogodek nasilnega vedenja, kjer se pojavi izrazita razlika v psihični moči med povzročiteljem in osebo, ki je doživela nasilje. Delimo ga na verbalno in neverbalno psihično nasilje. Pri verbalnem psihičnem nasilju so najbolj pogosti

žaljenje, zmerjanje, posmehovanje, podcenjevanje, žaljenje po telefonu, zmerljivke, povezane z imenom, rasistične pripombe, ogovarjanje, širjenje lažnih in zlonamernih govoric, zaničevanje, ščuvanje in grožnje. Neverbalno psihično nasilje delimo še na direktno in indirektno. Direktno psihično nasilje so mimika obraza, nesramne kretnje, zaničljive geste in podobno, indirektno psihično nasilje pa manipuliranje, uničevanje prijateljstva, sistematično izključevanje, ignoriranje, izolacija, pošiljanje strupenih opazk, dopuščanje ogovarjanja, molk kot sredstvo pritiska in tako naprej (Lešnik, Klemenčič, Filipčič, Rustja in Novaković, 2016, str. 12-14).

Medvrstniško psihično nasilje so sprva začeli preučevati v Skandinaviji, Angliji in na Japonskem. To se je zgodilo zaradi odmevnih tragičnih dogodkov v šolah – predvsem je šlo za samomore otrok, ki so bili dolgo časa trpinčeni s strani vrstnikov in niso več našli druge rešitve. Zaposleni nasilja niso opazili ali pa se nanj niso odzvali. Ti dogodki so spodbudili naraščanje števila raziskav na področju medvrstniškega nasilja in pripomogli k ozaveščanju ljudi o tej tematiki (Pušnik, 1999, str. 34). Šulc in Bučar-Ručman (2019, str. 82-83) sta podala oceno o pojavnosti medvrstniškega nasilja v Sloveniji na podlagi vseh do takrat pridobljenih rezultatov empiričnih raziskav s tega področja. Zaključila sta, da je imelo približno 33 odstotkov otrok in mladostnikov že izkušnje z medvrstniškim nasiljem, 9,2 odstotka pa jih je odgovorilo, da so ga večkrat zaznali. Pravita, da je pri raziskovanju treba upoštevati dejstvo, da se izvajanje medvrstniškega nasilja prilagaja družbenemu in tehničnemu napredku in da se neprestano razvijajo novi načini nadlegovanja in oškodovanja.

V procesu medvrstniškega nasilja imajo vsi vpleteni svoje vloge – tako povzročitelji kot tudi osebe, ki doživljajo nasilje in opazovalci. Med njimi se lahko oblikuje posebna dinamika in odnos soodvisnosti, ki privede do valujočega učinka nasilja. Praviloma je za prekinitev te nasilne dinamike potrebna zunanja intervencija (Sullivan, 2011, kot navedeno v Lešnik, Klemenčič, Filipčič, Rustja in Novaković, 2016, str. 12).

Razpotnik in Dekleva (2015, str. 221) medvrstniško nasilje (v angleščini poimenovano kot bullying) opišeta kot odvzemanje pravice vrstniku s strani nekoga, ki ravna, kot da je močnejši. Poudarita neravnovesje moči, kjer lahko povzročitelj vpliva na to, da se drugi počuti nemočnega, ga poškoduje, prizadene, prestraši ali žali. Oseba, ki je deležna tovrstnega nasilja, ima pogosto resne in dolgotrajne težave.

Pomembno je povedati, da vsako neželeno vedenje še ne spada v medvrstniško nasilje (na primer grobe igre med posamezniki, draženje drugih z različnimi imeni, različne fantovske igre,

disciplinski prekrški, ekscesi). Če gre pri dejanjih za posameznike, ki so med seboj v ravnovesju moči, če njihovo vedenje ni ponavljajoče in če ne želijo namerno povzročiti škode drugemu, tega ne obravnavamo kot medvrstniškega nasilja. Po drugi strani pa nekatera vedenja po intenziteti posledic že presegajo okvire medvrstniškega nasilja – na primer napadi z orožjem ali nevarnim predmetom, večje kraje, grožnje s povzročitvijo hudih telesnih poškodb ali smrti ter spolno nasilje (Pečjak in Pirc, 2019, str. 10).

1.3. Institucionalno nasilje v izobraževalnih ustanovah

Poenostavljeno povedano je institucionalno nasilje tisto, ki se dogaja v zvezi z osebami in dejavnostmi v določeni instituciji (What is Institutional Violence, b. d.). Vse družbene institucije so v neki meri nasilne – družina, vzgojno-izobraževalne institucije, skrbstvene institucije in totalne institucije –, čeprav določene oblike nasilja štejemo k tako imenovanemu »dobremu« nasilju ali pozitivni agresivnosti. Ravno družine in vzgojno-izobraževalne institucije so v svojih ciljih lahko najbolj totalno nasilje. V njih namreč prisiljevanje poteka najbolj prikrito, tiho in samoumevno (Lešnik, Koren, Logaj in Brejc, 2009, str. 26-27).

Izobraževalne ustanove so pomembne družbene institucije, torej se je vredno vprašati, koliko uporabljajo in dovoljujejo uporabo nasilnih oblik vedenja. Ključno je pogledati, kako se zaposleni vedejo med seboj in do učencev, kakšna napisana in nenapisana pravila veljajo v ustanovi, kakšne vrednote in norme so se oblikovale v posameznem kolektivu in podobno (Pušnik, 1999, str. 37).

Institucionalno nasilje je organizirano in se izvaja na podlagi institucionalnih norm. Te norme lahko nekaj predpisujejo, določajo, nalagajo, napotujejo na kaj in regulirajo. Neka oblast poskuša z ustvarjanjem družbene prisile doseči svoje cilje (na primer pričakovano vedenje in ravnanje). Ljudem vsiljujejo vedenjske obrazce, ki naj bi prispevali k funkcioniranju družbe in preprečevanju socialne dezorganizacije. Z institucionalizacijo nasilja naj bi vzdrževali vsaj minimalno sožitje med ljudmi (Pečar, 1993, str. 44). Bolj kot je nek posameznik »šibek«, lažje ga je institucionalno zlorabljati, zato se odnos institucije do uporabnika pomembno konstituira okrog njegove osebne in družbene moči (Repovž, kot navedeno v Lešnik, 1995, str. 762).

Mehanizmi delovanja prikritega ali odkritega institucionalnega nasilja, ki ga najdemo znotraj vseh temeljnih družbenih institucij, so lahko različne oblike psihičnega nasilja, na primer prisiljevanje, jemanje svobode odločanja, usmerjanje h konformnemu vedenju, discipliniranje,

marginaliziranje, dopuščanje nestrpnosti, dopuščanje oz. favoriziranje avtoritarnega odločanja, rasizem, šovinizem, seksizem in zlorabljanje moči (Lešnik, 2005, kot navedeno v Oman, 2011, str. 367-368).

Schmidt (2017, str. 39) pravi, da vprašanje o institucionalnem nasilju ni mogoče v celoti in trajno rešiti. To pa še ne pomeni, da bi morali zavračati kakršnokoli ukrepanje zoper njega. Tveganje za institucionalno nasilje je namreč vedno precej visoko in to bi nas moralo spodbuditi, da razvijemo njegovo preprečevanje. Pomembno je, da pri tem sodelujemo tudi z drugimi akterji, saj nihče ne more imeti vseh sredstev za preprečevanje tveganja nasilja. Institucionalno nasilje deluje kot cikel, sestavljen iz dveh med seboj povezanih področij – nasilje vednosti in arbitrarnost postopkov. Tako javnost kot različne skupnosti pa s svojim izogibanjem preprečevanju nasilja ali nepremišljenimi poskusi njegovega zmanjševanja nosijo del odgovornosti za njegov obstoj – poleg posameznikov, ki so v institucijah dejanski izvajalci nasilja.

1.4. Fakultete v Sloveniji

Začetki visokega šolstva v Sloveniji segajo v leto 1919, ko je bila ustanovljena prva univerza – Univerza v Ljubljani. Prvotno je vključevala le pet fakultet: Filozofsko, Pravno, Medicinsko, Teološko in Tehnično. Kasneje se je visokošolsko izobraževanje bliskovito razvilo. Pojavili so se novi univerzitetni študijski programi ter formiranje akademij in višjih šol, ki so se kasneje preobrazile v visoke šole ali fakultete (Zeme, 2016, str. 5).

Fakultete so že vse od svojega začetka sledile širokemu naboru poslanstev. Prispevale so k socialni podpori gospodarstva in delovale kot kulturne institucije – še posebej na področju humanistike. Svoja socialna in kulturna poslanstva so dosegale s pomočjo dveh primarnih univerzitetnih ciljev, ki sta izboljševanje znanja skozi raziskave in priprava visoko usposobljenih diplomantov na trg dela. Njihova zgodovina je polna vzponov in padcev, tako zaradi sprememb v družbi kot tudi zaradi težnje znotraj univerz po upiranju reformam (Winckler, 2006, str. 47).

Fakultete v Sloveniji dajejo študentom možnosti za osebni razvoj, kariero in aktivno državljanstvo. Tesno so povezane z znanstvenim raziskovanjem in posledično zelo pomembne pri razvojnih ambicijah Republike Slovenije. Prav tako dajejo širši skupnosti možnosti za osebni, socialni, umetniški, kulturni in ekonomski razvoj. Njihov cilj je ustvariti kakovosten in

raznolik visokošolski prostor, ki bo odziven na potrebe in pričakovanja družbe ter bo ustvarjal visoko število izobraženih, motiviranih in inovativnih strokovnjakov z visokimi etičnimi standardi. Poleg tega je njihov osnovni cilj odličnost, raznovrstnost, dostopnost in kakovost, ki naj bi vsem omogočila mednarodno primerljivo in priznano visokošolsko izobrazbo. Posledično bi posamezniki imeli večje zaposlitvene možnosti in mobilnost v svetu (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2022).

1.5. Nasilje na fakultetah

Obstoječa literatura o nasilju je precej obsežna. Ta družbeni pojav so proučevali vse do njegovih globin v osnovnih in srednjih šolah ter na delovnem mestu. Med šolo in službo pa obstaja še obdobje visokega izobraževanja, ki je bilo s strani raziskovalcev rahlo pozabljeno. Očitno opazna je odsotnost objavljenih del glede nasilja med in nad študenti v univerzitetnem okolju (Coleyshaw, L., 2010, str. 377).

V zadnjih dveh desetletjih je bilo narejenih veliko raziskav o nasilju na delovnem mestu, medtem ko so akademiki posvetili zelo malo pozornosti ravno raziskovanju nasilja v lastnih institucijah. Keashly in Neuman verjameta, da sta dokazala, da obstajajo posledice nasilja na fakultetah, ki vplivajo na posameznike, skupine in izobraževalne ustanove (Keashly in Neuman, 2010, str. 48-64). Walls-Pickett (2019, str. 3-4) pravi, da je nasilje v visokošolskem okolju postalo globalna skrb v univerzitetnih kampusih. Pojavlja se tako v osebnih srečanjih kot preko socialnih omrežij. Nasilje na fakultetah naj bi prispevalo k temu, da več sto tisoč študentov letno opusti šolanje. Al-Refai (2013, kot navedeno v Al-Daheri, 2019, str. 61) navaja glavne razloge za nasilje na univerzah. Ti razlogi naj bi bili socialni, ekonomski, psihološki, politični, akademski, emocionalni razlogi, povezani z družabnim krogom posameznika ter razlogi, povezani z univerzo in njeno administracijo.

V visokošolskih okoljih, žrtve in povzročitelji nasilja vključujejo več sestavnih skupin. Med njimi so zaposleni, kamor uvrščamo profesorje, asistente, administratorje in ostalo osebje ter študenti, katerih izkušnje z nasiljem se razlikujejo od tistih pri njihovih plačanih kolegih. Visokošolski zavodi imajo nabor različnih zaposlenih – redne in izredne profesorje, strokovne in nestrokovne delavce, administratorje, zaposlene študente (na primer diplomirane pomočnike). Posledično imajo visokošolska okolja edinstveno dinamiko moči med

posamezniki, kar lahko oteži opredeljevanje vloge žrtve in povzročitelja (American Educational Research Association, 2013, str. 47).

K sreči univerze po svetu posvečajo vse več pozornosti nasilju med in nad študenti ter oblikujejo univerzitetne politike, ki bi strožje kaznovale tako početje. Ravno v letu 2022 sta Upravni odbor in Senat Univerze v Ljubljani sprejela nov Pravilnik o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju, ki velja za vse zaposlene in študente Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: UL). Na UL se namreč zavzemajo za akademsko okolje brez nasilja, v katerem se spoštuje dostojanstvo vseh oseb ne glede na njihove osebne okoliščine (Univerza v Ljubljani, 2022a, str. 1-2). Prav tako je UL v letu 2022 sprejela dokument z naslovom Načrt uveljavljanja enakosti spolov, s katerim se zavzema za enake možnosti moških in žensk ter ustvarjanje močne politike enakosti spolov (Univerza v Ljubljani, 2022b).

Izjemno pomembno je, da se spopademo z nasiljem na univerzah, saj se mora vsak študent počutiti varnega pri učenju in socializiranju. Vsi bi morali biti varni pred kakršnimkoli nasiljem na fakulteti. Akademska pot posameznika bi morala biti prijetna izkušnja brez strahu. Nihče ne bi smel trpeti bolečine in ponižanja, ki ga nasilje prinaša (Department for Children, Schools and Families in Department for Innovation, Universities and Skills, 2009, str. 9).

1.5.1. Nasilje med študentkami in študenti

Medvrstniško nasilje ima lahko za posameznike kratkoročne in dolgoročne posledice tako med osnovnošolci in srednješolci kot tudi med študenti (Pivec & Kozina, 2021, str. 139). Obstaja veliko dokazov, da je nasilje prisotno na osnovnih in srednjih šolah ter tudi v odraslosti. Malo pa je znanega o nasilju v obdobju, ko študentke in študenti iz adolescence prehajajo v odraslo dobo. V eni od tujih raziskav so ugotovili, da ni gotovo, da se bodo ustrahovanje, viktimizacija in nasilje med študijem zmanjšali. Ocene po izvedeni raziskavi so bile namreč v grobem podobne tistim iz raziskav, izvedenih v srednjih šolah. Čeprav so le v redkih raziskavah preučevali razširjenost nasilja med študenti, nam zbirka študij, ki sta jo pripravila Lund in Ross, kaže, da nasilje ostaja pogosta težava tudi na fakultetah. Nekje od 10 do 15 odstotkov študentov je poročalo o prisotnosti spletnega nasilja, 20 do 25 odstotkov pa o prisotnosti ostalih oblik nasilja. Avtorja poudarita, da nasilje ostaja resna težava tudi med študenti, še zlasti verbalno in relacijsko nasilje (Lund in Ross, 2017, str. 1-9).

V Sloveniji žal ni bilo izvedenih veliko raziskav na temo medvrstniškega nasilja med študenti, čeprav študenti poročajo o doživljanju le -tega. Ena od redkih raziskav, ki je bila med drugim izvedena z namenom preverjanja pojavnosti izvajanja in doživljanja medvrstniškega nasilja med študenti v slovenskem prostoru, je pokazala, da je pojavnost nasilja med njimi majhna. Kljub temu pa ne gre zanemariti dejstva, da je približno desetina študentov poročala o pojavnosti nasilja (Pivec in Kozina, 2021, str. 139-150). Buhinjak (2016, str. 41) je v svoji raziskavi ugotovila, da je najpogostejša oblika nasilja v dijaških in študentskih domovih psihična. Meni, da imajo dijaki in študenti na splošno visoko toleranco do nasilja, saj se tisti, ki so bili deležni nasilja, niso nikomur zaupali, ker se jim je to zdelo nepomembno. Z raziskavo je prišla tudi do skrb vzbujajoče ugotovitve, in sicer da manj kot polovica dijakov in študentov, ki so bili priče nasilju, meni, da to ni njihov problem in zato niso pomagali žrtvi.

McDougall (1999, str. 33-34) navaja, da se nasilje med študenti najpogosteje dogaja na hodnikih in pred glavnim vhodom – torej na območjih, kjer je malo ali nič nadzora. Študenti se med odmori navadno zbirajo pred vhodom, kjer se družijo, razpravljajo, kadijo in podobno. Nasilje med študenti se dogaja tudi v predavalnicah, vendar največkrat v času odsotnosti osebja fakultete ali med predavanji, ko predavateljeva pozornost ne more biti osredotočena le na interakcije med študenti. Prijav nasilja med študenti je zelo malo, kar bi lahko povezali z občutkom sramu, saj se izkušnja z nasiljem še vedno pogosto razume kot znak slabosti in zadrege. Prav tako študenti menijo, da njihovi odnosi z osebjem niso dovolj dobro razviti, da bi se z njimi lahko odprto pogovarjali o izkušnji z nasiljem. Večina študentov se na nasilje odzove z ignoriranjem le-tega, kar le prispeva k nadaljnjemu obstoju takšnega ravnanja. Nekateri celo menijo, da za zaustavitev nasilja ni mogoče nič storiti. Glede na to bi lahko rekli, da so zabeleženi podatki o pojavnosti nasilja med študenti morda le vrh ledene gore v primerjavi z njegovo pravo razsežnostjo.

Curwen, McNichol in Sharpe (2011, str. 51-52) so s svojo raziskavo ugotovili, da imajo skoraj vsi študenti, ki izvajajo nasilje nad drugimi, neko zgodovino nasilnega ravnanja že iz srednje in osnovne šole. Zaradi pridobljenih ugotovitev sklepajo, da je nasilno ravnanje odraslih oseb morda zakoreninjeno in težko spremenljivo. Prav tako so prišli do sklepa, da se raven nasilnega ravnanja posameznikov zmanjša s starostjo, kar pa se navadno ne zgodi pred koncem srednje šole. S starostjo naj bi se namreč povečala empatija, premišljenost o vplivu svojega vedenja do drugih in do sebe ter občutki krivde in sramu. Klima, odnosi in starost pa naj bi bili med drugim tisti dejavniki, ki vplivajo na nasilno vedenje. Izvajanje le-tega so povezali z razliko v moči, pri kateri ima povzročitelj prednost v fizični velikosti, statusu, starosti ali fizični moči. V

univerzitetnem okolju pa se te razlike v moči med posamezniki zmanjšajo in povzročitelji nimajo več »prednosti« pred toliko vrstniki kot prej. To naj bi bil tudi eden od razlogov, zakaj je prisotnost nasilja v univerzitetnem okolju manj pogosta. Zmanjšanje nasilja na fakultetah pa pripisujejo tudi drugačnemu odnosu prič in oseb, ki doživljajo nasilje – ti imajo namreč manjšo toleranco do nasilja kot mlajši posamezniki.

1.5.2. Nasilje s strani zaposlenih

Nasilje na fakultetah se ne dogaja samo med študenti, temveč tudi s strani osebja. Čeprav študenti redko poročajo o tovrstnem nasilju, nekatere študije (izvedene v Združenih državah Amerike, Britaniji in na Finskem) kažejo na pojavnost tovrstnega nasilja. Osebje na fakultetah ima v visokošolskem okolju vlogo avtoritete in moči. Vpliva na kulturo in klimo institucije in s tem oblikuje družbeni kontekst, v katerem študenti delajo z njim in med seboj. Pričakovati bi veljalo, da se osebje vede sprejemljivo in primerno ne glede na vlogo, ki jo nosi. Če študenti vidijo, da se osebje vede nasilno do ostalih študentov, bodo morda obstoj takšnega vedenja v akademskem okolju začeli videti kot nekaj normalnega in ga začeli tudi sami uporabljati (Maili idr., 2020, str. 147).

V raziskavi, ki so jo izvedli na Finskem, so ugotovili, da je delež tistih študentov, ki so doživeli nasilje s strani osebja, skoraj enako visok kot delež tistih, ki so doživeli nasilje s strani ostalih študentov (Sinkkonen, Puhakka in Meriläinen, 2014, str. 157-158). Bakše in Risman (2018, str. 95) sta s svojo raziskavo na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani ugotovili, da je ena od posledic doživljanja psihičnega nasilja s strani zaposlenih lahko pomanjkanje varnega prostora, ki pri nekaterih študentih povzroči zaostajanje od predavanj in vaj ter zmanjšanje ali prenehanje sodelovanja. K temu prispevajo na primer neustrezni odzivi zaposlenih, kot so posmehovanje, zatiranje in nerazumevanje. Ob njih lahko študenti doživijo občutke osramočenosti in ponižanosti.

Pri interpretiranju nasilja in ugotavljanju njegove pogostosti pa se pojavi težava, ki je povezana z definicijo le-tega. Če na primer nek študent meni, da član osebja nad njim izvaja nasilje, je morda temu res tako. Obstaja pa tudi možnost, da je študent uporabil oznako »nasilje« za nekaj, kar v resnici sploh ni nasilje. Med ljudmi pogosto pride do nesporazuma – tako lahko študent ravnanje člana osebja, kot je na primer akademska kritika ali humor, dojame kot nasilje, čeprav namen akterja še zdaleč ni bil negativen (Sinkkonen, Puhakka in Meriläinen, 2014, str. 157).

V Sloveniji je v zadnjih letih vse večje število študentov začelo poročati o psiholoških in celo spolnih nadlegovanjih s strani visokošolskih učiteljev. Med študenti se je že dolgo govorilo o diskriminaciji na podlagi spola – kjer so bile žrtve predvsem študentke. Alarmantna novost pa so vse pogostejša pričanja tudi o spolnem nasilju s strani osebja nad študenti. Pri omenjenem pojavu je pomembno poudariti nesorazmerje moči, ki je že tako prisotno med profesorji in študenti; pri tem je še toliko bolj sporno izvajanje psihičnega in spolnega nasilja. Pri izvajanju postopkov zoper visokošolske učitelje so ugotovili, da ti niso ustrezno urejeni. Žrtvam v okviru visokošolskih zavodov namreč ne zagotavljajo ustreznega varstva. Prav tako se pojavi težava pri razdrobljenosti visokošolskega prostora, saj krovna zakonodaja ne predvideva ustreznega urejanja tega področja. Posledično se lahko zavodi tega področja lotevajo različno ali pa se ga sploh ne lotevajo. V Zakonu o visokem šolstvu (1993) so zato dodali zapis o enaki obravnavi študentov ne glede na narodnost, raso ali etnično poreklo, nacionalno in socialno poreklo, spol, zdravstveno stanje, invalidnost, vero ali prepričanje, starost, spolno usmerjenost, družinsko stanje, premoženjsko stanje ali drugo osebno okoliščino. Dodali so tudi zahtevo po ureditvi postopkov zoper spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na visokošolskih zavodih (Študentska organizacija Slovenije, b. d.).

O prisotnosti nasilja na fakultetah pričajo tudi preliminarni rezultati anonimne ankete o spolnem nasilju nad študentkami na fakultetah, akademijah in višjih šolah, ki jo je izvedla raziskovalna skupina Rezistenca. Rezultati kažejo na razpršenost in vseprisotnost spolnega nasilja v akademskem okolju. Od anketiranih so tisti, ki imajo izkušnjo z nasiljem, navedli, da so bili povzročitelji spolnega nasilja večinoma moški (v kar 90 odstotkov primerov), največkrat redni in izredni profesorji. Zaskrbljujoče je, da so se le štirje odstotki žrtev zaradi spolnega nadlegovanja pritožili na fakulteto, le trije odstotki pa so se odločili za prijavo na policijo. Prav tako je žalostno, da večina anketiranih (ne le oseb z izkušnjo nasilja) ne ve, na koga na fakulteti se lahko obrnejo v primeru spolnega nasilja in kakšne pravice sploh imajo, če jih spolno zlorabi oseba, zaposlena na fakulteti. Večina žrtev je o dogodku povedala prijatelju oziroma prijateljici ali pa ignorirala povzročitelja in se mu poskušala izogniti. Kar 24 odstotkov žrtev pa jih ni storilo ničesar (Rožman, 2021).

2. PROBLEM

2.1. Opredelitev problema

Med študijem na Fakulteti za socialno delo sem prišla do spoznanja, da niso le osnovnošolci in dijaki tisti, ki se v času izobraževanja srečajo z nasiljem. V takšnih situacijah se lahko znajdejo tudi študentke in študenti v akademskem okolju. Skozi lastne izkušnje in izkušnje svojih sošolk ter prijateljic sem kar nekajkrat prišla v stik z vedenjem, ki meji na psihično nasilje ali pa se lahko popolnoma kategorizira pod ta pojem. Prav tako sem v magistrski nalogi dveh nekdanjih študentk naše fakultete zasledila nekaj že raziskanih dejstev o fakulteti kot dejavniku poglabljanja težav študentk in študentov. Med njimi je omenjeno tudi psihično nasilje, ki sem mu v svoji nalogi posvetila glavni fokus in podrobneje raziskala to problematiko. Za raziskovanje te specifične vrste nasilja sem se odločila tudi na podlagi prebrane literature, iz katere je bilo razvidno, da je najpogostejša vrsta nasilja, ki se pojavlja na fakultetah, ravno psihično nasilje.

Pri iskanju in prebiranju literature na temo psihičnega nasilja na fakultetah sem ugotovila, da so bile na to temo izvedene le maloštevilne raziskave. Tudi mnogi avtorji poudarjajo, da to področje ni dovolj raziskano in da se bi mu morali bolj posvetiti. Osebno sem enakega mnenja, kar je v meni vzbudilo željo po tem, da vsaj v neki meri prispevam k raziskovanju te problematike. Poleg akademskih razlogov so me k izbrani tematiki vzpodbudile tudi osebne izkušnje s psihičnim nasiljem v osnovni in srednji šoli ter na fakulteti. Večkrat sem bila namreč priča psihičnemu nasilju v izobraževalnih ustanovah; nemalokrat sem ga bila tudi sama deležna, tako s strani sovrstnikov kot tudi s strani zaposlenih.

Že pred leti sem pomislila na to, kako neprimerno se mi zdi, da nas zaposleni na fakulteti učijo o primernem odnosu do ljudi, s katerimi delamo v praksi, nekateri pa potem delajo ravno obratno. Menim, da bi nekatere od najpomembnejših in osnovnih lastnosti zaposlenih v izobraževalnih ustanovah morale biti spoštovanje drugega, nenasilna komunikacija, potrpežljivost, asertivnost, pravičnost in še bi lahko naštevala. Zdi se mi sporno, da nekateri zaposleni nimajo teh lastnosti ali celo kršijo katere od osnovnih norm etičnega delovanja. Prav tako se mi zdi problematično, da se v obdobju študentskih let še vedno pojavlja medvrstniško nasilje, ko bi se od posameznikov pričakovala ravno večja stopnja zrelosti in premišljenosti. Mi smo tisti, ki bomo iz študentskih klopi vstopili v odraslost in začeli polniti delovna mesta. Mi

bomo krojili našo prihodnost, v kateri upam, da nas večina ne vidi prostora za kakršnokoli nasilje.

Z raziskavo želim ugotoviti, kakšna je dejanska prisotnost psihičnega nasilja med in nad študentkami in študenti na fakultetah, kako pogosto se ta pojavlja, katere oblike se najpogosteje pojavljajo, na kaj vse pri poteku študija študentk in študentov vpliva ter kaj so študentke in študenti najpogosteje poskušali storiti glede njegove zaustavitve.

2.2. Raziskovalna vprašanja

Zastavila sem si naslednja raziskovalna vprašanja:

- V kolikšni meri je na fakultetah v Sloveniji prisotno psihično nasilje med in nad študentkami in študenti?
- Kako pogosto študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji doživljajo psihično nasilje?
- Katere oblike psihičnega nasilja se najpogosteje pojavljajo med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji?
- Na kaj vse pri poteku študija študentk in študentov fakultet v Sloveniji vpliva psihično nasilje, ki so ga bili deležni na fakultetah?
- Kako so študentke in študenti fakultet v Sloveniji najpogosteje poskušali zaustaviti psihično nasilje na fakultetah?

2.3. Hipoteze

Na podlagi postavljenih raziskovalnih vprašanj sem si zastavila tudi naslednje hipoteze:

H1: Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji je prisotno vsaj pri 10 % anketiranih.

H2: Študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji, ki so deležni psihičnega nasilja s strani ostalih študentk in študentov, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

H3: Študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji, ki so deležni psihičnega nasilja s strani zaposlenih, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

H4: Med študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji se med oblikami psihičnega nasilja, ki ga izvajajo študentke in študenti, najpogosteje pojavljajo poniževanje, posmehovanje in obrekovanje ali opravljanje.

H5: Nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji se med oblikami psihičnega nasilja, ki ga izvajajo zaposleni, najpogosteje pojavljajo nenehno kritiziranje, ignoriranje in dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh.

H6: Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji pri poteku njihovega študija najpogosteje vpliva na počutje na predavanjih in vajah, odsotnost na predavanjih in vajah, manjšo motivacijo za študij, slabšo koncentracijo, zmanjšano voljo do dela in učenja, slabšanje ocen ter težave v duševnem zdravju.

H7: Študentke in študenti fakultet v Sloveniji so psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti s pomočjo pogovora s povzročiteljem.

2.4. Opredelitev pojmov

ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTI so osebe, ki so redno ali izredno vpisane na dodiplomski ali podiplomski visokošolski oziroma univerzitetni študijski program v okviru javnih in zasebnih univerz v Sloveniji.

FAKULTETE so izobraževalno-znanstvene ustanove, ki samostojno ali v sklopu univerze izvajajo višje in/ali visokošolske programe.

ŠTUDIJ je temeljna dejavnost vsakega študenta. Je organizirana oblika dela na fakulteti ali v sklopu fakultete. To so na primer predavanja, vaje, seminarji, praksa in ostale študijske dejavnosti.

PSIHIČNO NASILJE je pojem, ki je je opredeljen v poglavju 1.2.

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla, je kvantitativna, saj sem zbirala številčne podatke, ki sem jih kvantitativno analizirala. Glede na odnos do neposrednega izkustvenega gradiva je raziskava empirična oziroma izkustvena, saj sem s spraševanjem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo. To gradivo sem uporabila za preverjanje svojih hipotez. Glede na stopnjo v procesu spoznavanja je raziskava poizvedovalna ali eksplorativna, saj je njen namen odkriti probleme, jih formulirati in postaviti preverljive hipoteze. Raziskujem namreč tematiko, o kateri še ni bilo izvedenih veliko raziskav in predvidevam, da bodo moji rezultati prispevali k odkrivanju realnega stanja glede psihičnega nasilja med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji (Mesec, Rape Žiberna & Rihter, 2009, str. 79-80).

Moja raziskava je hkrati tudi deskriptivna oziroma opisna, saj sem količinsko opredelila značilnosti preučevanega pojava. Na primer, koliko študentk in študentov iz mojega vzorca je bilo deležnih psihičnega nasilja na fakulteti. Uporabila sem tudi standardizirane postopke zbiranja podatkov. Zanimal me je kvantitativni opis populacije – spol, fakulteta, kraj fakultete, stopnja študija in letnik vpisa anketiranca (Selič, 2016).

3.2. Spremenljivke

Tabela 3.1: Spremenljivke, indikatorji in modalitete

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke	Označen odgovor na vprašanje: »Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_a psihično nasilje s strani ostalih študentk_ov?«	Da, ne, ne vem
Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali študenti_ke	Označen odgovor na vprašanje: »Ali meniš, da si bil_a med svojim študijem, kdaj priča psihičnemu nasilju s strani ostalih študentk_ov?«	Da, ne, ne vem
Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni	Označen odgovor na vprašanje: »Ali meniš, da si med svojim študijem kdaj doživel_a psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti?«	Da, ne, ne vem

Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali zaposleni	Označen odgovor na vprašanje: »Ali meniš, da si bil_a med svojim študijem kdaj priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti?«	Da, ne, ne vem
Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke	Označen odgovor na vprašanje: »V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali študenti_ke. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_a: poniževanje, žaljenje, vpitje name, pripisovanje odgovornosti ali krivde za dejanja, ki jih nisem izvršil_a, posmehovanje in zaničevanje, ignoriranje, grožnje, osamitev od drugih študentk_ov, prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona ipd.), namerno uničevanje stvari, zalezovanje, ustvarjanje sovražnega okolja, pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij, nenehno kritiziranje, obrekovanje ali opravljanje, ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni, posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika, dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh, pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug, drugo.«	Nikoli, redko, enkrat ali dvakrat na mesec, enkrat na teden, nekajkrat na teden, vsak dan
Povzročitelji psihičnega nasilja med študenti_kami	Označeni odgovori na vprašanje: »Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_a?«	Študent, študentka, ne vem
Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni	Označen odgovor na vprašanje: »V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali zaposleni. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_a: poniževanje, žaljenje, vpitje name, pripisovanje odgovornosti ali krivde za dejanja, ki jih nisem izvršil_a, posmehovanje in zaničevanje, ignoriranje, grožnje, osamitev od drugih študentk_ov, prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona ipd.), namerno uničevanje stvari, zalezovanje, ustvarjanje sovražnega okolja, pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij, nenehno kritiziranje,	Nikoli, redko, enkrat ali dvakrat na mesec, enkrat na teden, nekajkrat na teden, vsak dan

	obrekovanje ali opravljanje, ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni, posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika, dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh, pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug, drugo.«	
Povzročitelji psihičnega nasilja med zaposlenimi	Označeni odgovori na vprašanje: »Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_a?«	Profesor, profesorica, asistent, asistentka, ostali član osebja (npr. računalničar, čistilka, zaposleni v referatu, idr.)
Vpliv psihičnega nasilja na študij	Označeni odgovori na vprašanje: »Kako je psihično nasilje, ki si ga doživel_a vplivalo na tvoj študij?«	Slabo počutje na predavanjih in vajah, odsotnost na predavanjih in vajah, manjša motivacija za študij, slabša koncentracija, zmanjšana volja do dela in učenja, slabšanje ocen, težave v duševnem zdravju; psihično nasilje, ki sem ga doživel_a ni vplivalo na potek mojega študija ali na moje življenje na sploh; nisem bil_a deležen_a psihičnega nasilja; drugo
Način poskusa zaustavitve psihičnega nasilja	Označeni odgovori na vprašanje: »Kaj vse si poskušal_a storiti, da bi zaustavil_a psihično nasilje na fakulteti? (Če si ga bil_a sam_a deležen_a in/ali če si mu bil_a le priča).«	Poskušal_a sem se pogovoriti s povzročiteljem; poskušal_a sem se zoperstaviti povzročitelju; povedal_a sem prijateljem ali ostalim študentom; povedal_a sem članu osebja na fakulteti, povedal_a sem zaupni osebi na fakulteti; povedal_a sem staršem; povzročitelju sem se poskušal_a izogibati; psihično nasilje sem ignoriral_a; izpisal_a sem se iz fakultete; glede zaustavitve psihičnega nasilja nisem storil_a nič; nikoli nisem bil_a deležen_a psihičnega nasilja niti mu nisem bil_a priča; drugo
Spol	Označen odgovor na vprašanje: »Spol.«	Moški, ženski, nebinarni, drugo
Fakulteta	Napisan odgovor na vprašanje: »Fakulteta, na katero si vpisan_a.«	-
Kraj fakultete	Napisan odgovor na vprašanje: »Kraj fakultete, na katero si vpisan_a.«	-
Stopnja študija	Označen odgovor na vprašanje: »Stopnja študija.«	Prva stopnja (visokošolski strokovni in univerzitetni ter enoviti magistrski študijski program), druga stopnja (magistrski študijski program), tretja stopnja (doktorski študijski program)
Letnik vpisa	Označen odgovor na vprašanje: »V kateri letnik si vpisan_a?«	1., 2., 3., 4., 5., 6., dodatno leto vpisa (absolvent)

3.3. Merski instrument

Kot merski instrument sem uporabila anketni vprašalnik (ta je v Prilogi 9.1.). Za ta pristop sem se odločila, ker menim, da je psihično nasilje občutljiva tema, o kateri študentke in študenti morda ne bi želeli govoriti v živo. Bolj smiselno se mi je zdelo oblikovati individualni anonimni anketni vprašalnik, s pomočjo katerega so se anketiranci lahko izrazili brez sramu in strahu pred izpostavljenostjo ali razkritjem. Oblikovala sem ga s pomočjo spletnega portala 1KA. Pri anketirancih je izzval ter meril številske in besedne reakcije na vprašanja. Pri oblikovanju sem se oprla na spisano teorijo o psihičnem nasilju, na že objavljene raziskave s podobno tematiko ter na nasvete svoje mentorice za diplomsko delo.

Anketni vprašalnik je sestavljen iz 15 vprašanj. Od tega je osem vprašanj zaprtega tipa, kjer so možni odgovori podani že vnaprej in so anketiranci le izbrali tiste, ki veljajo zanje. Pet vprašanj je delno odprtega tipa, kjer je poleg zaprtih odgovorov priključena še možnost odprtega odgovora. Dve vprašanji pa sta odprtega tipa, kjer se je pričakoval le kratek odgovor o nazivu in kraju fakultete, na katero je anketiranec vpisan. Od vseh vprašanj je pri dveh uporabljena merska lestvica, kjer so anketiranci morali oceniti pogostost doživljanja posameznih situacij, ki se razumejo kot psihično nasilje. Tri vprašanja so pogojna, kar pomeni, da se niso prikazala vsem anketirancem – uredila sem jih tako, da so se prikazala le tistim, ki so označili, da so doživeli psihično nasilje. Vprašalnik na začetku vsebuje uvodno predstavitev, v kateri sem pojasnila, kdo sem, kakšen je namen moje raziskave, kakšen pomen ima sodelovanje anketirancev in kakšne so tehnične lastnosti vprašalnika – na primer predviden čas izpolnjevanja. Anketirance sem tudi opomnila, da je vprašalnik anonimen ter da bodo podatki obravnavani strogo zaupno in uporabljeni izključno za pripravo te diplomske naloge.

Pred posredovanjem vprašalnika izbrani populaciji sem ga testirala. Najprej sem ga posredovala svoji mentorici za diplomsko delo, od katere sem dobila povratne informacije, na podlagi katerih sem vprašalnik izpopolnila. Posredovala sem ga tudi nekaj prijateljem in družinskim članom, da so preverili njegovo obliko, delovanje in razumljivost. Ko sem bila prepričana, da je ustrezen, sem ga preko elektronske pošte posredovala vsem študentskim svetom, študentskim domovom in vsem fakultetam po Sloveniji s prošnjo, da ga delijo med študentke in študente. Povezavo do njega sem delila tudi na raznih socialnih omrežjih ter na Facebook skupinah svoje fakultete ter svojega študentskega doma.

3.4. Populacija in vzorec

STVARNA OPREDELITEV: študentke in študenti

KRAJEVNA OPREDELITEV: Slovenija

ČASOVNA OPREDELITEV: 6. 1. 2023 – 6. 2. 2023

Populacija, ki sem jo vključila v raziskavo, je obsegala vse študentke in študente, ki so bili v obdobju od 6. 1. do 6. 2. 2023 redno ali izredno vpisani na dodiplomski ali podiplomski visokošolski oziroma univerzitetni študijski program v okviru javnih in zasebnih univerz v Sloveniji.

Anketirana populacija je bila zelo velika, zato sem uporabila neslučajnostno vzorčenje. Moj vzorec je bil priročen oziroma priložnostni, saj sem anketirala skupino ljudi, ki mi je bila najbolj dostopna – vse tiste, ki sem jih uspela doseči s svojim spletnim anketnim vprašalnikom in ki so ga bili pripravljeni izpolniti. Povezavo do njega sem delila na Facebook skupinah svoje fakultete, svojega študentskega doma ter na socialnem omrežju Instagram. Do spletnih skupin in platform drugih fakultet nimam dostopa, zato sem se individualno obrnila na vse študentske svete, študentske domove ter fakultete po Sloveniji. Mojo anketo je po enem mesecu izpolnilo 651 študentk in študentov, ki so predstavljali moj vzorec.

3.5. Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov, ki sem jo uporabila pri raziskavi, je bila pisno spraševanje z anketnim vprašalnikom. Celotna faza zbiranja podatkov je trajala od 6. 1. 2023 do 6. 2. 2023. V petek, 6. 1. 2023, sem preko elektronske pošte poslala prošnjo za pomoč pri izvedbi raziskave študentskemu svetu v Ljubljani, Mariboru, Novi Gorici in na Primorskem. V prošnji sem navedla naslov svoje raziskave, na kratko opisala njen namen ter prosila za pomoč pri deljenju ankete med študentke in študente. 9. 1. 2023 sem povezavo do ankete delila na Facebook skupinah svoje fakultete (Fakultete za socialno delo Ljubljana), svojega študentskega doma (Dom FDV) ter na socialnem omrežju Instagram. Študentke in študente sem pozvala k izpolnjevanju ankete ter omenila pomembnost njihovega sodelovanja. Ker nekaj časa nisem dobila odziva od nobenega študentskega sveta, sem prošnjo za pomoč pri izvedbi raziskave posredovala še študentskemu domu v Ljubljani, Mariboru in na Primorskem. 12. 1. 2023 sem dobila odziv Študentskega doma v Ljubljani (v nadaljevanju ŠDL), v katerem so mi sporočili,

da so mojo anketo delili s 7.286 stanovalkami in stanovalci ŠDL. Z njimi sem se dogovorila tudi za predstavitev rezultatov ob koncu raziskave. Počakala sem še nekaj dni, da bi videla, kakšno je stanje z izpolnjenimi anketami. Ugotovila sem, da je anketo do takrat izpolnilo le 169 posameznikov, zato sem še istega dne (21. 1. 2023) prošnjo za pomoč pri deljenju ankete individualno poslala vsem fakultetam v sklopu Univerze v Ljubljani, Novem mestu, Mariboru ter na Primorskem z namenom da bi razširila svoj vzorec. Pozitivno se je odzvalo deset fakultet po Sloveniji in delilo povezavo do ankete med svoje študentke in študente. Po enem mesecu zbiranja podatkov je anketo izpolnilo 651 študentk in študentov. 6. 2. 2023 sem zaključila s fazo zbiranja podatkov.

3.6. Obdelava in analiza podatkov

Z obdelavo in analizo podatkov, ki sta drugi del faze izvedbe, sem pričela februarja 2023 in končala marca 2023. Podatke sem najprej obdelala na kvantitativen način. Z analizo sem pričela na podlagi svojih raziskovalnih vprašanj in hipotez. Veliko izračunov je bilo mogoče pridobiti s pomočjo portala 1KA, ki je že samodejno izvedel določene analize podatkov. To so bile frekvence, odstotki in povprečja. Za ostale statistične analize sem si pomagala s programom MS Excel, v katerega sem prenesla želene podatke. Pri izračunih povezanosti spremenljivk, sem si pomagala s χ^2 statistiko in Cramerjevo α. Za lažjo predstavo sem potem v poglavju Rezultati vse podatke predstavila s pomočjo grafov in priložila tabele s teoretičnimi frekvencami tam, kjer je bilo to smiselno. V poglavje Priloge pa sem priložila še vse ostale tabele in izračune.

Drugi del analize je bil kvalitativen, saj sem v svojem anketnem vprašalniku uporabila tudi odprta in delno odprta vprašanja. Besedne odgovore na ta vprašanja sem prenesla v MS Word, kjer sem jih razvrstila po kategorijah glede na njihovo vsebino in pomen. Veliko odgovorov si je bilo med seboj podobnih ali pa celo enakih, zato sem jih brez problema lahko razvrstila. V poglavju Rezultati sem omenila vse kategorije odgovorov, ki so se pojavile pri določenem vprašanju.

3.7. Omejitve raziskovanja

Omejitev raziskovanja je bila, da niso vsi sodelujoči izpolnili anketnega vprašalnika do konca – zgodil se je osip, ki je pogost pojav pri raziskovanju s pomočjo spletnih anketnih vprašalnikov. Anketo je odprlo 1834 oseb; od teh jo je ustrezno izpolnilo 651 oseb, ki pa niso odgovarjale na vsa vprašanja. Pri posameznih vprašanjih sem zato upoštevala posamezno število odgovorov, pri bivariatnih analizah pa le podatke, ki se skladajo pri obeh vprašanjih.

Pri spletnih anketah se že na splošno soočamo tudi s problemom reprezentativnosti. Uporabila sem t. i. gverilski način pridobivanja podatkov, kar pomeni, da sem povezavo do svoje ankete delila na številnih spletnih skupinah in platformah; agitirala sem med ljudmi na Facebooku in Instagramu ter za pomoč pri deljenju ankete prosila več različnih institucij, kot so fakultete, univerze, študentski domovi in študentski sveti po Sloveniji (Reprezentativnost, b. d.).

Od vseh študentk in študentov, ki so izpolnili anketni vprašalnik, jih je večina vpisanih na fakultete, ki spadajo v Univerzo v Ljubljani in Univerzo v Mariboru, nekaj pa tudi v Univerzo v Novem mestu. Zanemarljivo število oseb je iz Univerze na Primorskem, zato rezultatov ne morem posplošiti na študentke in študente celotne Slovenije.

Na fakultete v Sloveniji je vpisanih več deset tisoč študentk in študentov; kot omenjeno pa je mojo anketo izpolnilo 651 oseb. Obstaja možnost, da je realno stanje v populaciji drugačno od tega, ki ga predstavlja moj vzorec, zato se mi zdi pomembo to tudi omeniti. Več oseb kot bi zajela v svoj vzorec, z večjo gotovostjo bi lahko pridobljene rezultate posplošila na celotno populacijo in obratno.

Kot omejitev raziskovanja bi izpostavila tudi definicije psihičnega nasilja, ki niso povsem jasno opredeljene. Posledično lahko anketiranci različno razumejo posamezno obliko nasilja ali pa ocenijo neko vedenje kot nasilno. To se je pokazalo tudi pri odgovorih v anketnem vprašalniku. Nekateri anketiranci so na začetku pri vprašanjih o izkušnji psihičnega nasilja odgovorili, da psihičnega nasilja med študijem niso doživeli ali pa da ne vedo, če so ga, potem pa so pri vprašanjih, kjer so navedene posamezne situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje, odgovorili, da so doživeli eno ali več od njih.

4. REZULTATI

V poglavju Rezultati predstavljam najpomembnejše končne rezultate obdelave in analize raziskave. Izračuni deskriptivnih statistik in statističnih testov pa so predstavljeni v poglavju Priloge 9.2.

4.1. Demografski podatki

Graf 4.1: Spol.

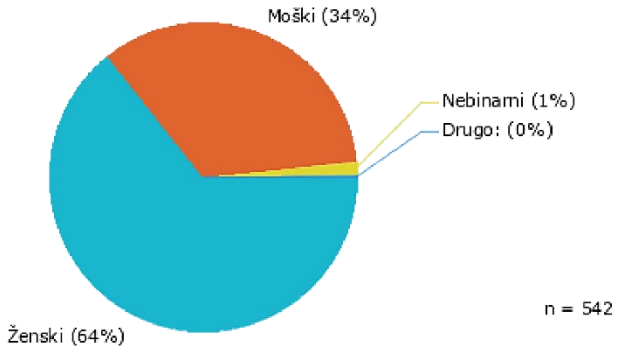

V raziskavi je sodelovalo 651 oseb, vendar je zaradi osipa anketo do konca izpolnilo le 542 posameznikov. Od tega je bilo 348 žensk, 185 moških in 7 nebinarnih oseb. Dve osebi svojega spola nista opredelili. Iz grafa je razvidno, da je v raziskavi sodelovalo več žensk kot moških.

348 anketirancev je pripadnikov naravoslovnih fakultet, 173 pa družboslovnih fakultet. 21 anketirancev ni navedlo fakultete, na katero so vpisani. Od anketiranih je 293 oseb, vpisanih na eno izmed fakultet v Ljubljani, 200 oseb v Mariboru, 28 oseb v Novem mestu, 11 oseb v Brežicah, 3 osebe v Kopru ter 2 osebi v Celju. 5 oseb ni navedlo kraja fakultete, na katero so vpisani.

Graf 4.2: Stopnja študija.

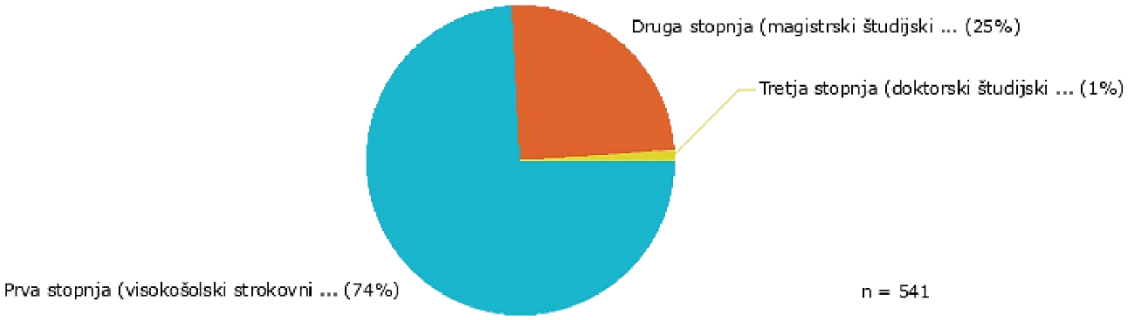

Na vprašanje o stopnji študija je odgovorilo 541 oseb. Največ jih je označilo, da so vpisani na prvo stopnjo študija, kar 403, in predstavljajo 74 % vseh odgovorov. 134 sodelujočih (25 %) je odgovorilo, da so vpisani na drugo stopnjo študija, 6 oseb pa, da je vpisanih na tretjo stopnjo študija in predstavljajo le 1 % odgovorov.

Graf 4.3: Letnik vpisa.

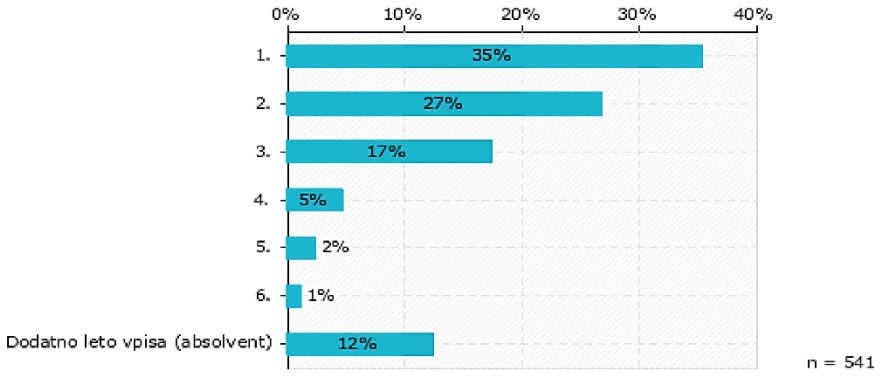

Na vprašanje o letniku vpisa je prav tako odgovorilo 541 oseb. Največ anketirancev je bilo vpisanih v prvi letnik, to je 191; v drugi letnik je bilo vpisanih 145, v tretji letnik 94, v četrti letnik 25, v peti letnik 13, v šesti letnik pa 6 posameznikov. 67 oseb je bilo vpisanih v dodatno leto in so imeli status absolventa.

4.2. Prisotnost psihičnega nasilja

Graf 4.4: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke.

Na vprašanje »Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_a psihično nasilje s strani ostalih študentk_ov?« je 515 posameznikov odgovorilo z »Ne« in ti predstavljajo 79 % anketirancev. 94 posameznikov pa je na to vprašanje odgovorilo z »Da« in ti predstavljajo 14 % anketirancev. 6 % anketirancev, kar je 42 oseb, je na vprašanje odgovorilo z »Ne vem«.

V spodnji tabeli s teoretičnimi frekvencami sem upoštevala le tiste anketirance, ki so odgovorili tako na vprašanje o spolu kot tudi na vprašanje o izkušnji psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke. Teh je bilo 542.

Tabela 4.1: Spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke s teoretičnimi frekvencami

	Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke			
Spol	Da	Ne	Ne vem	**Skupaj**
Ženski	50 (50,7) 14 %	272 (277,4) 78 %	26 (19,9) 7 %	348 100 %
Moški	25 (27) 14 %	156 (147,5) 84 %	4 (10,6) 2 %	185 100 %
Nebinarni	4 (1) 57 %	2 (5,6) 29 %	1 (0,4) 14 %	7 100 %
Drugo	0 (0,3) 0 %	2 (1,6) 100 %	0 (0,1) 0 %	2 100 %
Skupaj	79	432	31	542 100 %

S pomočjo χ^2 statistike in Cramerjeve α sem izračunala povezanost med nominalnima spremenljivkama spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke. V zgornji tabeli so v oklepajih napisane teoretične frekvence, ki nam povedo, kakšne naj bi bile vrednosti frekvenc, če spremenljivki med seboj ne bi bili povezani. Pri izračunu χ^2 sem dobila vrednost 19,119, kar je več kot 0. To pomeni, da med spremenljivkama obstaja neka povezanost. Pri izračunu moči povezanosti pa sem si pomagala s Cramerjevo α. Dobila sem vrednost 0,133, ki je med 0,05 in 0,3, kar nakazuje šibko povezanost. Na podlagi tega lahko sklepam, da izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke, ni odvisna od spola anketirancev. Predvidevam, da se razlika pojavi zaradi precejšnjih razlik v številu sodelujočih ženskega in moškega spola ter nebinarnih oseb.

Graf 4.5: Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali študenti_ke.

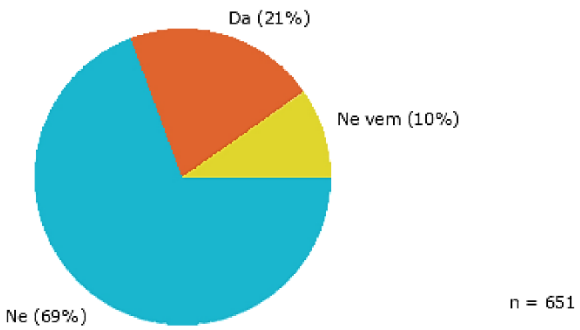

451 oseb (69 %) meni, da med svojim študijem ni bilo priča psihičnemu nasilju s strani ostalih študentk in študentov, medtem ko 136 oseb (21 %) meni, da je bilo. 64 oseb (10 %) ne ve, ali je bilo med svojim študijem priča psihičnemu nasilju s strani ostalih študentk in študentov ali ne.

Graf 4.6: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni.

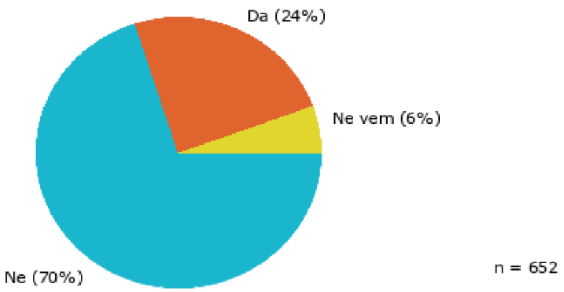

457 anketirancev (70 %) meni, da med svojim študijem ni doživelo psihičnega nasilja s strani zaposlenih na fakulteti, 158 anketirancev (24 %) pa meni, da ga je. 37 anketirancev (6 %) ne ve, ali je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti ali ne.

V spodnji tabeli s teoretičnimi frekvencami sem upoštevala le tiste anketirance, ki so odgovorili tako na vprašanje o spolu kot tudi na vprašanje o izkušnji psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni. Teh je bilo 541.

Tabela 4.2: Spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni s teoretičnimi frekvencami

	Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni			
Spol	Da	Ne	Ne vem	Skupaj
Ženski	85 (80,4) 24 %	238 (248,9) 68 %	25 (18,7) 7 %	348 100 %
Moški	36 (42,5) 20 %	144 (131,6) 78 %	4 (9,9) 2 %	184 100 %
Nebinarni	3 (1,6) 43 %	4 (5) 57 %	0 (0,4) 0 %	7 100 %
Drugo	1 (0,5) 50 %	1 (1,4) 50 %	0 (0,1) 0 %	2 100 %
Skupaj	125	387	29	541 100 %

Pri izračunu povezanosti med spremenljivkama spol in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni, sem pri izračunu χ^2 dobila vrednost 11,172, pri izračunu moči povezanosti s pomočjo Cramerjeve α pa 0,102. Rezultat ponovno nakazuje le šibko povezanost med

spremenljivkama, ki pa je verjetno posledica precejšnjih razlik v številu sodelujočih ženskega in moškega spola ter nebinarnih oseb. Tudi tukaj lahko sklepam, da izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni, ni odvisna od spola anketirancev.

Tabela 4.3: Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke in izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni s teoretičnimi frekvencami

	Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni			
Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke	Da	Ne	Ne vem	**Skupaj**
Da	52 (23) 55 %	36 (66,7) 38 %	7 (5,4) 7 %	95 100 %
Ne	89 (124,2) 17 %	407 (361,5) 79 %	19 (29,3) 4 %	515 100 %
Ne vem	16 (9,9) 39 %	14 (28,8) 34 %	11 (2,3) 27 %	41 100 %
Skupaj	157	457	37	651 100 %

Izračunala sem tudi povezanost med spremenljivkama izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke ter izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni. V tem primeru sem pri izračunu χ^2 dobila vrednost 114,456, kar pomeni, da med spremenljivkama obstaja povezanost. Pri izračunu Cramerjeve α pa sem dobila vrednost 0,3, kar nakazuje srednje močno povezanost med spremenljivkama. Na podlagi tega lahko sklepam, da je bolj verjetno, da so tiste študentke in študenti, ki so med svojim študijem doživeli medvrstniško psihično nasilje, doživeli tudi psihično nasilje s strani zaposlenih. Obratno pa je razvidno, da je bolj verjetno, da tiste študentke in študenti, ki med svojim študijem niso doživeli medvrstniškega psihičnega nasilja, tudi niso doživeli psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni.

Graf 4.7: Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali zaposleni.

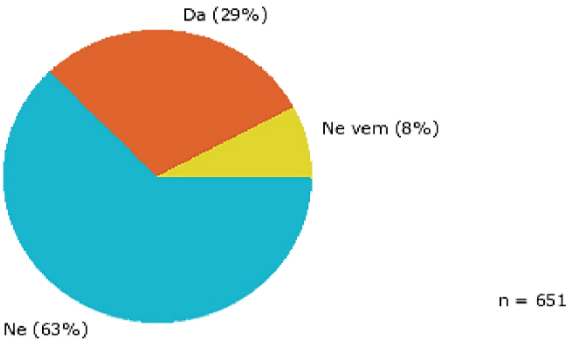

408 anketirancev (63 %) meni, da med svojim študijem ni bilo priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti, 191 anketirancev (29 %) pa meni, da je bilo. 52 anketirancev (8 %) ne ve, ali je bilo med svojim študijem priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti ali ne.

4.3. Pogostost psihičnega nasilja

Graf 4.8: Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke.

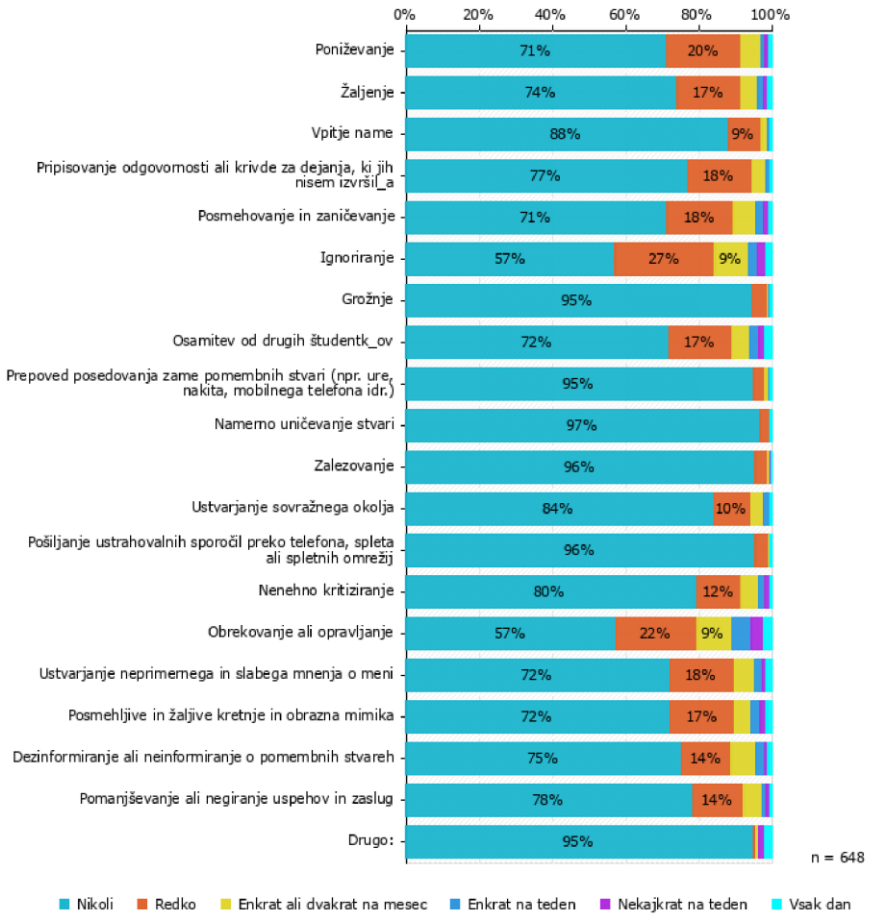

Največ sodelujočih v raziskavi je med svojim študijem s strani ostalih študentk in študentov doživelo obrekovanje ali opravljanje ter ignoriranje, to je kar 276 oseb (42,59 %). Sledi poniževanje, ki ga je doživelo 186 oseb (28,7 %); za tem sledi posmehovanje in zaničevanje, ki ga je doživelo 184 oseb (28,4 %) ter osamitev od drugih študentk in študentov, ki jo je doživelo 182 oseb (28,09 %). 180 oseb meni, da so si o njih drugi študenti in študentke ustvarjali neprimerno in slabo mnenje; 179 jih je bilo deležnih posmehljivih in žaljivih kretenj in obrazne mimike; 168 oseb so žalili; 159 oseb so dezinformirali ali neinformirali o pomembnih stvareh; 148 osebam so pripisovali odgovornost ali krivdo za dejanja, ki jih niso izvršile; 139 osebam so pomanjševali ali negirali uspehe in zasluge; 132 oseb so nenehno kritizirali; 102 osebi menita, da so drugi študenti in študentke ustvarjali sovražno okolje; na 76 oseb so vpili; 35 osebam so grozili; 31 osebam so prepovedali posedovati zanje pomembne stvari; 29 osebam so pošiljali ustrahovalna sporočila preko telefona, spleta ali spletnih omrežij; prav tako so 29 oseb

zalezovali; 20 osebam pa so namerno uničevali stvari. Pod odgovorom »drugo« so anketiranci omenili še motenje med predavanji in uporabo napačnih zaimkov od želenih.

Pri tem vprašanju je več oseb označilo, da je doživelo katero od naštetih situacij, ki se razumejo kot psihično nasilje, kot pa pri vprašanju, ali menijo, da so doživeli psihično nasilje s strani ostalih študentk in študentov. To je značilno za raziskave o nasilju. Nekateri morda niso vedeli, da se določene situacije, ki so jih doživeli, razumejo kot psihično nasilje ali pa jih niso tako dojeli.

Izračunala sem tudi, kako pogosto v povprečju študentke in študenti, ki so deležni medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah, doživljajo to nasilje. Pomagala sem si s formulo za izračun aritmetične sredine in standardnega odklona. Nisem upoštevala označenih odgovorov »nikoli«, saj me zanima le povprečje med tistimi, ki so doživeli psihično nasilje. Ostale odgovore sem ovrednotila z vrednostmi od 1 do 5, kjer 1 pomeni redko, 2 pomeni enkrat ali dvakrat na mesec, 3 pomeni enkrat na teden, 4 pomeni nekajkrat na teden ter 5 pomeni vsak dan. Povprečen odgovor med anketiranci je bil 1,66 s standardnim odklonom 1,08, kar pomeni, da študentke in študenti, ki so deležni medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

Graf 4.9: Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni.

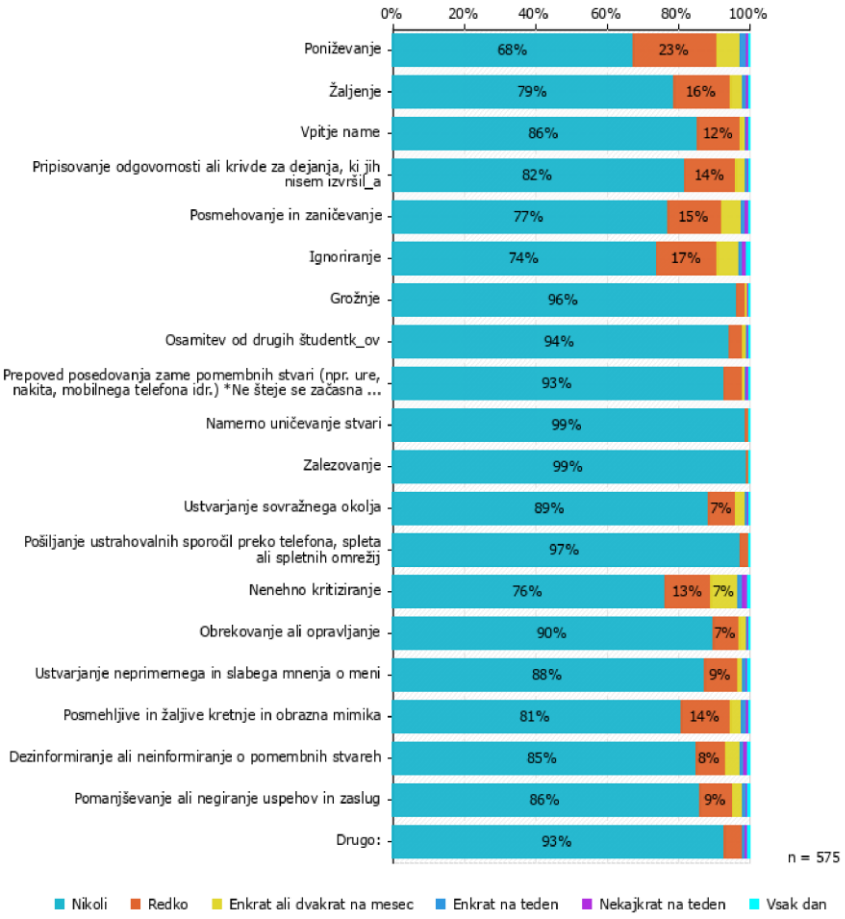

Največ sodelujočih v raziskavi je med svojim študijem s strani zaposlenih na fakulteti doživelo poniževanje, to je 186 oseb (32,35 %). Sledi ignoriranje, ki ga je doživelo 149 oseb (25,91 %); za tem sledi nenehno kritiziranje, ki ga je doživelo 135 oseb (23,48 %) ter posmehovanje in zaničevanje, ki ga je doživelo 131 oseb (22,78 %). 121 oseb meni, da so jih zaposleni žalili; 109 jih je bilo deležnih posmehljivih in žaljivih kretenj in obrazne mimike; 103 osebam so pripisovali odgovornost ali krivdo za dejanja, ki jih niso izvršile; 85 oseb so dezinformirali ali neinformirali o pomembnih stvareh; na 83 oseb so zaposleni vpili; 78 osebam so pomanjševali ali negirali uspehe in zasluge; 71 oseb meni, da so si zaposleni o njih ustvarjali neprimerno in slabo mnenje; 65 oseb meni, da so zaposleni ustvarjali sovražno okolje; 57 oseb so obrekovali ali opravljali; 40 osebam so prepovedali posedovati zanje pomembne stvari; 32 oseb so osamili od drugih študentov; 21 osebam so grozili; 15 osebam so zaposleni pošiljali ustrahovalna sporočila preko telefona, spleta ali spletnih omrežij; 7 osebam so namerno uničevali stvari, 5

oseb pa so zalezovali. Pod odgovorom »drugo« so anketiranci omenili še krivično ocenjevanje, namerno zmanjševanje ocene, diktatorsko vedenje ter samoodločanje brez pravne podlage.

Tudi pri tem vprašanju je več oseb označilo, da je doživelo katero od naštetih situacij, ki se razumejo kot psihično nasilje, kot pa pri vprašanju, ali menijo, da so doživeli psihično nasilje s strani zaposlenih.

Pri tem vprašanju sem po enakem postopku kot pri vprašanju Q6 izračunala, kako pogosto v povprečju študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja s strani zaposlenih na fakulteti, doživljajo to nasilje. Dobila sem rezultat 1,48, kar pomeni, da ga v povprečju doživljajo redko. Standardni odklon pa v tem primeru zavzema vrednost 0,88.

4.4. Povzročitelji psihičnega nasilja

Graf 4.10: Povzročitelji psihičnega nasilja med študenti_kami.

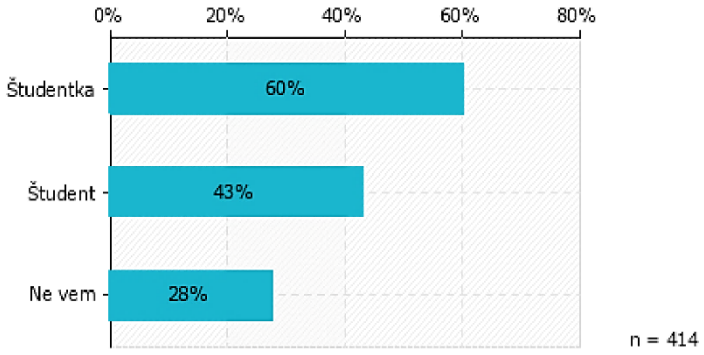

Od tistih anketirancev, ki so doživeli katero od situacij, ki se razumejo kot psihično nasilje s strani ostalih študentk in študentov in so naštete pod vprašanjem Q6, jih je 249 odgovorilo, da je bila povzročiteljica le-teh študentka. 178 jih je odgovorilo, da je bil povzročitelj študent, 114 pa jih je označilo odgovor »Ne vem«. Iz grafa je razvidno, da so bile izmed študentk in študentov ženske večkrat označene za povzročiteljice psihičnega nasilja kot moški.

Graf 4.11: Povzročitelji psihičnega nasilja med zaposlenimi.

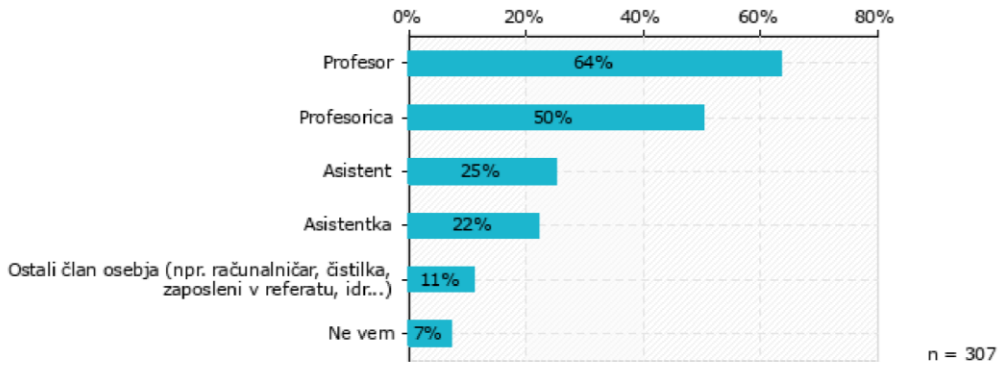

Od tistih anketirancev, ki so doživeli katero od situacij, ki se razumejo kot psihično nasilje s strani zaposlenih in so naštete pod vprašanjem Q8, jih je največ, to je 195 oseb, odgovorilo, da je bil povzročitelj le-teh profesor. Nekoliko manj jih je odgovorilo, da je bila povzročiteljica profesorica, in sicer 154 oseb. Kot tretji najbolj pogost povzročitelj je bil označen asistent, in sicer s strani 77 oseb; sledi asistentka, ki je bila označena s strani 68 oseb; najmanj pogosto so bili kot povzročitelji označeni ostali člani osebja, in sicer s strani 34 oseb. 22 oseb je označilo odgovor »Ne vem«. Iz grafa je mogoče razbrati, da so bili med zaposlenimi moški v večji meri označeni za povzročitelje psihičnega nasilja kot ženske. Prav tako je mogoče razbrati, da so bili profesorji in profesorice v večji meri označeni za povzročitelje psihičnega nasilja kot asistenti in asistentke ter ostali člani osebja.

4.5. Psihično nasilje in študij

Graf 4.12: Vpliv psihičnega nasilja na študij

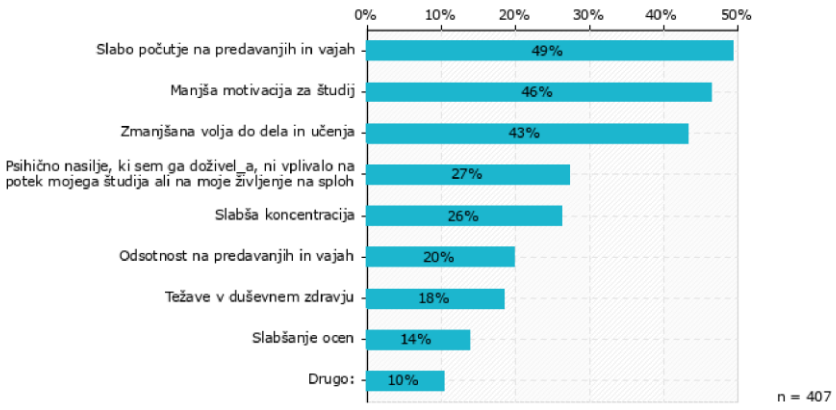

Iz grafa je razvidno, da psihično nasilje pri poteku študija študentk in študentov v največ primerih vpliva na njihovo počutje na predavanjih in vajah (v 49 % primerov), manjšo motivacijo za študij (v 46 % primerov) ter zmanjšano voljo do dela in učenja (v 43 % primerov). V nekoliko manj primerih vpliva tudi na slabšo koncentracijo (v 26 % primerov), odsotnost na predavanjih in vajah (v 20 % primerov), težave v duševnem zdravju (v 18 % primerov) ter na slabšanje ocen (v 14 % primerov). 111 anketirancev, to je 27 %, meni, da psihično nasilje, ki so ga doživeli, ni vplivalo na potek njihovega študija ali na njihovo življenje na sploh. 10 % anketirancev pa je označilo odgovor »drugo«. Od tega jih je kar nekaj pisalo o doživljanju občutkov krivde, nelagodja, stresa, jeze, ponižanja in strahu, padcu motivacije, nezainteresiranosti do določenih predavanj, neudeležbi na izpitih, joku, izogibanju povzročiteljem in prostorom, kjer ti so. Omenjena je bila celo želja po osamitvi ter primer nedokončanega študija in pravnih posledic. Pod odgovorom »drugo« pa sta dva posameznika navedla, da so situacije, ki sta jih doživela, nanju vplivale pozitivno v smislu večje motivacije za študij.

Graf 4.13: Način poskusa zaustavitve psihičnega nasilja.

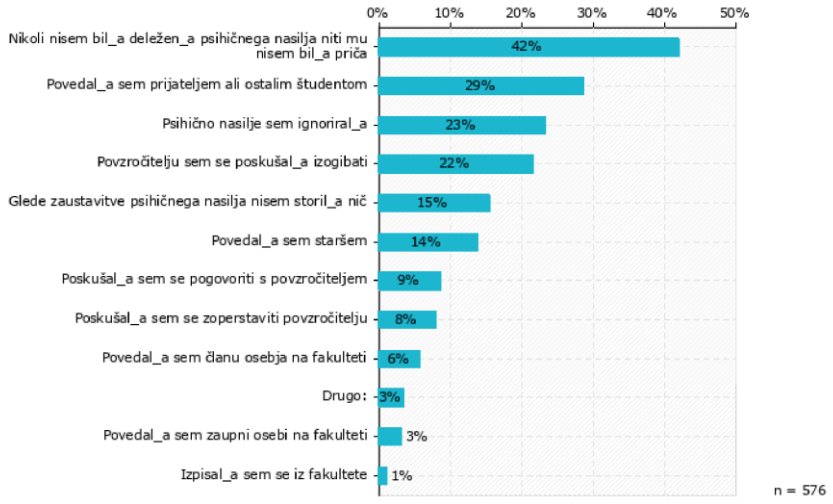

Največ anketirancev, to je 29 %, je psihično nasilje poskušalo zaustaviti tako, da so o njem povedali svojim prijateljem ali ostalim študentom. 23 % anketirancev je psihično nasilje ignoriralo. 22 % anketirancev se je poskušalo izogibati povzročitelju. 14 % anketirancev je o njem povedalo svojim staršem. 9 % anketirancev se je poskušalo pogovoriti s povzročiteljem. 8 % anketirancev se je poskušalo zoperstaviti povzročitelju. 6 % anketirancev je o njem povedalo članu osebja na fakulteti. 3 % anketirancev so o njem povedali zaupni osebi na

fakulteti. 1 % anketirancev, kar je 6 oseb, pa se je celo izpisalo iz fakultete. 15 % anketirancev glede zaustavitve psihičnega nasilja ni storilo nič. 42 % oseb je označilo, da nikoli niso bili deležni psihičnega nasilja niti mu niso bili priča. 20 oseb je označilo odgovor »drugo«, pod katerim jih je 7 navedlo, da so ukrepali tako, da so svoje mnenje izrazili na končnih anketah za posamezni predmet; 2 osebi sta zadevo peljali naprej na sodišče; nekaj oseb pa se namerno ni udeležilo izpita.

4.6. Preverjanje hipotez

Hipoteza 1: Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji je prisotno vsaj pri 10 % anketiranih.

Prvo hipotezo lahko potrdim, saj se je izkazalo, da 14 % študentk in študentov meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani ostalih študentk in študentov, 24 % pa jih meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti.

Hipoteza 2: Študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji, ki so deležni psihičnega nasilja s strani ostalih študentk in študentov, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

Drugo hipotezo lahko prav tako potrdim, saj sem pri izračunu aritmetične sredine vseh podanih ocen o pogostosti doživljanja medvrstniškega psihičnega nasilja dobila vrednost 1,66 s standardnim odklonom 1,08, kar pomeni, da študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani ostalih študentk in študentov, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

Hipoteza 3: Študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji, ki so deležni psihičnega nasilja s strani zaposlenih, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.

Tretjo hipotezo lahko ovržem, saj sem pri izračunu aritmetične sredine vseh podanih ocen o pogostosti doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni, dobila vrednost 1,48 s standardnim odklonom 0,88, kar pomeni, da študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani zaposlenih, to nasilje v povprečju doživljajo redko.

Hipoteza 4: Med študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji se med oblikami psihičnega nasilja, ki ga izvajajo študentke in študenti, najpogosteje pojavljajo poniževanje, posmehovanje in obrekovanje ali opravljanje.

Ovržem lahko tudi četrto hipotezo, saj se ta ni v celoti izkazala za pravilno. Na podlagi pridobljenih podatkov je namreč razvidno, da se med oblikami psihičnega nasilja, izvajanega s strani ostalih študentk in študentov, najpogosteje pojavljajo obrekovanje ali opravljanje, ki ga je doživelo 276 oseb (42,59 %), ignoriranje, ki ga je prav tako doživelo 276 oseb (42,59 %), ter poniževanje, ki ga je doživelo 186 oseb (28,7 %). Tik za njimi pa se pojavi posmehovanje, ki ga je doživelo 184 oseb, kar pomeni, da sem bila pri formulaciji svoje hipoteze zelo blizu realnemu stanju.

Hipoteza 5: Nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji se med oblikami psihičnega nasilja, ki ga izvajajo zaposleni, najpogosteje pojavljajo nenehno kritiziranje, ignoriranje in dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh.

Tudi peto hipotezo lahko ovržem, saj se tudi ta ni v celoti izkazala za pravilno. Na podlagi pridobljenih podatkov je razvidno, da se med oblikami psihičnega nasilja, izvajanega s strani zaposlenih na fakulteti, najpogosteje pojavljajo: poniževanje, ki ga je doživelo 186 oseb (32,35 %), ignoriranje, ki ga je doživelo 149 oseb (25,91 %), ter nenehno kritiziranje, ki ga je doživelo 135 oseb (23,48 %). Dezinformiranje ali neinformiranje se pojavi šele na osmem mestu in ga je doživelo 85 oseb.

Hipoteza 6: Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji pri poteku njihovega študija najpogosteje vpliva na počutje na predavanjih in vajah, odsotnost na predavanjih in vajah, manjšo motivacijo za študij, slabšo koncentracijo, zmanjšano voljo do dela in učenja, slabšanje ocen ter težave v duševnem zdravju.

Šesto hipotezo lahko potrdim, saj so se pri vprašanju: »Kako je psihično nasilje, ki si ga doživel_a vplivalo na tvoj študij?« pojavili vsi od zgoraj naštetih odgovorov. Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji pa pri poteku njihovega študija v največ primerih negativno vpliva na počutje na predavanjih in vajah (v 49 % primerov). Temu sledi manjša motivacija za študij (v 46 % primerov) ter zmanjšana volja do dela in učenja (v 43 % primerov). V malo manj primerih pa vpliva tudi na slabšo koncentracijo, odsotnost na predavanjih in vajah, težave v duševnem zdravju ter na slabšanje ocen.

Hipoteza 7: Študentke in študenti fakultet v Sloveniji so psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti s pomočjo pogovora s povzročiteljem.

Sedmo, zadnjo hipotezo lahko ovržem, saj je na podlagi pridobljenih podatkov razvidno, da so študentke in študenti fakultet v Sloveniji psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti tako, da so o njem povedali svojim prijateljem ali ostalim študentom (v 29 % primerih). Kot druga najbolj pogosta možnost se je izkazala ignoriranje psihičnega nasilja (v 23 % primerih). Sledi poskus izogibanja povzročitelju (v 22 % primerih); nekaj jih je o psihičnem nasilju povedalo svojim staršem (14 %). Šele za tem sledi pogovor s povzročiteljem (v 9 % primerov). Nekaj študentk in študentov se je poskušalo zoperstaviti povzročitelju (8 %); nekaj jih je o psihičnem nasilju povedalo članu osebja na fakulteti (6 %); nekaj jih je o njem povedalo zaupni osebi na fakulteti (3 %); najmanj pa se jih je izpisalo iz fakultete (1 %).

5. RAZPRAVA

Namen moje diplomske naloge je bil raziskati, kakšna je dejanska prisotnost psihičnega nasilja med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji, kako pogosto ga ti doživljajo, katere oblike psihičnega nasilja se najpogosteje pojavljajo, na kaj vse pri poteku študija študentk in študentov vpliva ter kaj so študentke in študenti najpogosteje poskušali storiti glede njegove zaustavitve.

Že pred izvedbo raziskave sem domnevala, da se psihično nasilje ne preneha po koncu srednje šole in z vstopom v novo življenjsko obdobje. Na podlagi lastnih izkušenj, izkušenj svojih prijateljev in vrstnikov ter ostalih študentov, sem dojela, da psihično nasilje vsaj v neki meri ostaja prisotno tudi v akademskem okolju. V moji raziskavi se mi je ta domneva tudi potrdila.

V moji raziskavi je sodelovalo 651 študentk in študentov z različnih fakultet in univerz po Sloveniji. Od tega jih je anketni vprašalnik do konca izpolnilo 542 oseb. Kljub temu so bili tudi ostali vprašalniki relevantni za analizo pri posameznih vprašanjih. Sklepam, da je do osipa prišlo zaradi pomanjkanja časa anketirancev, motivacije, dolžine vprašalnika in podobno, saj je to pogost pojav pri spletnem anketiranju.

64 % anketirancev je pripadnikov naravoslovnih fakultet, 32 % pa družboslovnih. Razlog za takšno razliko je verjetno večja odzivnost naravoslovnih fakultet na mojo prošnjo za pomoč pri deljenju ankete kot pa družboslovnih, kar me je tudi presenetilo. Mislila sem, da bodo družboslovne fakultete bolj odzivne zaradi teme raziskave, vendar je psihično nasilje prisotno v vseh vedah. Razlog za večjo odzivnost naravoslovnih fakultet bi lahko bila tudi večja motiviranost za izpolnjevanje ankete. Med anketiranci se je pojavila tudi precejšnja razlika med spoli, in sicer je vprašalnik izpolnilo 64 % žensk, 34 % moških ter 1 % nebinarnih oseb. To je lahko odraz dejstva, da se v terciarno izobraževanje vpisuje več žensk kot moških. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo v študijskem letu 2020/21 v terciarno izobraževanje vpisanih 58 % žensk (Statistični urad Republike Slovenije, 2015).

Največ študentk in študentov iz vzorca te raziskave je vpisanih na fakultete, ki spadajo na Univerzo v Ljubljani in Univerzo v Mariboru, nekaj pa jih spada tudi na Univerzo v Novem mestu. Zanemarljivo število oseb spada na Univerzo na Primorskem, zato – kot že omenjeno – rezultatov ne morem posplošiti na študentke in študente celotne Slovenije.

Na začetku raziskave sem si zastavila pet raziskovalnih vprašanj, na katera sem iskala odgovore. Prvo raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila, se glasi: *V kolikšni meri je na fakultetah v Sloveniji prisotno psihično nasilje med in nad študentkami in študenti?*

Ugotovila sem, da 14 % študentk in študentov meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani ostalih študentk in študentov (torej medvrstniško psihično nasilje). Kar 24 % študentk in študentov pa meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti. Ugotovitve se skladajo z ugotovitvami avtorjev Lunda in Rossa (2017), ki pravita, da nasilje ostaja težava tudi med študenti. Prav tako sta Pivec in Kozina (2021) s svojo raziskavo o pojavnosti izvajanja in doživljanja medvrstniškega nasilja med študenti v slovenskem prostoru ugotovila, da je približno desetina študentov poročala o nasilju. Presenetil me je podatek, ki nakazuje dejstvo, da je na fakultetah v Sloveniji prisotno več psihičnega nasilja s strani zaposlenih nad študentkami in študenti kot pa medvrstniškega psihičnega nasilja. V raziskavi, ki so jo izvedli na Finskem, so ugotovili, da je delež tistih študentov, ki so doživeli nasilje s strani osebja, skoraj enako visok kot delež tistih, ki so doživeli nasilje s strani ostalih študentov (Sinkkonen, Puhakka in Meriläinen, 2014, str. 157-158). V svoji raziskavi pa sem ugotovila, da je delež tistih študentk in študentov, ki so doživeli psihično nasilje s strani osebja, višji kot delež tistih, ki so doživeli medvrstniško psihično nasilje. V anketnem vprašalniku sem spraševala tudi po izkušnji psihičnega nasilja s položaja priče. Ugotovila sem, da 21 % anketiranih meni, da je bilo med svojim študijem priča medvrstniškemu psihičnemu nasilju, medtem ko 29 % anketirancev meni, da je bilo priča psihičnemu nasilju, ki so ga izvajali zaposleni.

Izračunala sem povezanost med spolom in izkušnjo psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke, ter med spolom in izkušnjo psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni. V obeh primerih se je pokazala šibka povezanost, kar pa je lahko posledica velikih razlik v številu sodelujočih ženskega in moškega spola ter nebinarnih oseb. Odstotek med anketiranimi ženskami, ki so doživele psihično nasilje, je namreč zelo podoben odstotku med anketiranimi moškimi, ki so doživeli psihično nasilje. Odstotek med anketiranimi nebinarnimi osebami, ki so doživele psihično nasilje, pa je sicer precej višji kot pri ženskah in moških, vendar je iz tega težko kaj sklepati, saj je vprašalnik izpolnilo le sedem nebinarnih oseb. Prav tako sem izračunala povezanost med spremenljivkama »izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke«, in »izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni«. Prišla sem do rezultata, ki nakazuje srednje močno povezanost, kar pomeni, da je bolj verjetno, da so tiste

študentke in študenti, ki so med svojim študijem doživeli medvrstniško psihično nasilje, doživeli tudi psihično nasilje s strani zaposlenih.

Drugo raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila, se glasi: *Kako pogosto študentke in študenti na fakultetah v Sloveniji doživljajo psihično nasilje?*

Ugotovila sem, da študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani ostalih študentk in študentov, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec. Študentke in študenti, ki pa so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani zaposlenih, to nasilje v povprečju doživljajo redko. Rezultati sicer kažejo na to, da je večje število študentk in študentov doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih kot s strani ostalih študentk in študentov. Lahko pa vidimo, da je psihično nasilje s strani zaposlenih izvajano manj pogosto kot s strani študentk in študentov.

Tretje raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila, se glasi: *Katere oblike psihičnega nasilja se najpogosteje pojavljajo med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji?*

Iz raziskave je razvidno, da se pri medvrstniškem psihičnem nasilju na fakultetah najpogosteje pojavlja obrekovanje ali opravljanje ter ignoriranje. Omenjeni obliki psihičnega nasilja je doživelo 43 % anketiranih. Temu sledi poniževanje ter posmehovanje in zaničevanje. Pri psihičnem nasilju, ki so ga izvajali zaposleni, pa se najpogosteje pojavlja poniževanje, ki ga je doživelo 32 % anketiranih. Temu sledi ignoriranje, nenehno kritiziranje ter posmehovanje in zaničevanje. Lahko vidimo, da se tako pri medvrstniškem psihičnem nasilju na fakultetah kot pri psihičnem nasilju, ki so ga izvajali zaposleni, med najpogostejšimi oblikami pojavijo ignoriranje, poniževanje ter posmehovanje in zaničevanje. Ignoriranje je neverbalna oblika psihičnega nasilja, medtem ko so poniževanje ter posmehovanje in zaničevanje verbalna oblika. Kot sta že poudarila avtorja Lund in Ross (2017, str. 1-9), nasilje očitno ostaja resna težava tudi med študentkami in študenti, še zlasti verbalno nasilje. Na tem mestu bi omenila še vse ostale oblike psihičnega nasilja, za katere se je izkazalo, da so prisotne med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji. To so osamitev od drugih, ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o nekom, posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika, žaljenje, dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh, pripisovanje odgovornosti ali krivde za dejanja, ki jih oseba ni izvršila, pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug, ustvarjanje sovražnega okolja, vpitje, grožnje, prepoved posedovanja za osebo pomembnih stvari, pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij, zalezovanje ter namerno uničevanje stvari. O številu in odstotkih oseb, ki so doživele posamezne oblike

psihičnega nasilja, pa sem pisala že v poglavju 4.3. Omenila bi še odgovore anketirancev, ki so jih zapisali pod možnostjo »drugo«. Pri oblikah psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti in študentke, so omenili še motenje med predavanji in uporabo napačnih zaimkov od želenih. Pri oblikah psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni, pa so dodatno omenili še krivično ocenjevanje, namerno zmanjševanje ocene, diktatorsko vedenje ter samoodločanje brez pravne podlage.

Četrto raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila, se glasi: *Na kaj vse pri poteku študija študentk in študentov fakultet v Sloveniji vpliva psihično nasilje, ki so ga bili deležni na fakultetah?*

Ugotovila sem, da psihično nasilje, ki so ga bili študentke in študenti deležni na fakultetah, pri poteku njihovega študija vpliva na počutje na predavanjih in vajah (v 49 % primerov), manjšo motivacijo za študij (v 46 % primerov), zmanjšano voljo do dela in učenja (v 43 % primerov), slabšo koncentracijo (v 26 % primerov), odsotnost na predavanjih in vajah (v 20 % primerov), težave v duševnem zdravju (v 18 % primerov) ter na slabšanje ocen (v 14 % primerov). Tudi avtorici Bakše in Risman (2018, str. 95) sta s svojo raziskavo na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani ugotovili, da je ena od posledic doživljanja psihičnega nasilja na fakultetah lahko izostajanje od predavanj in vaj ter zmanjšanje ali prenehanje sodelovanja. Pisali sta tudi o pomanjkanju varnega prostora na fakulteti, k čemur naj bi prispevali na primer neustrezni odzivi zaposlenih, kot so posmehovanje, zatiranje in nerazumevanje. Ob njih lahko študentke in študenti doživijo občutke osramočenosti in ponižanosti. Omenila bi še odgovore študentk in študentov iz moje raziskave, ki so jih pri vprašanju »Kako je psihično nasilje, ki si ga doživel_a vplivalo na tvoj študij?« zapisali pod možnostjo »drugo«. Psihično nasilje na fakultetah pri poteku njihovega študija poleg prej naštetega vpliva tudi na doživljanje občutkov krivde, nelagodja, stresa, jeze, ponižanja in strahu, nezainteresiranost do določenih predavanj, neudeležbo na izpitih, jok ter izogibanje povzročiteljem in prostorom, kjer ti so. Omenjena je bila tudi želja po osamitvi ter primer nedokončanega študija in pravnih posledic. Presenetil me je odgovor dveh posameznikov, ki pa sta navedla, da so situacije, ki sta jih doživela, nanju vplivale pozitivno v smislu večje motivacije za študij, kar pa znova nakazuje dejstvo, da ljudje zelo različno dojemamo svet okoli sebe.

Peto in zadnje raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila, se glasi: *Kako so študentke in študenti fakultet v Sloveniji najpogosteje poskušali zaustaviti psihično nasilje na fakultetah?*

Na začetku raziskave sem predpostavljala, da so študentke in študenti psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti tako, da so se o njem poskušali pogovoriti s povzročiteljem. To sem sklepala na podlagi lastnih izkušenj in izkušenj svojih prijateljev, ki smo jih doživeli med študijem. V večini primerov, ki jih poznam, so se študentke in študenti na lep način poskušali pogovoriti s povzročiteljem. Curwen, McNichol in Sharpe (2011, str. 51-52) so pisali o tem, da se zmanjšanje nasilja na fakultetah med drugim pripisuje drugačnemu odnosu prič in oseb, ki doživljajo nasilje – ti naj bi namreč imeli manjšo toleranco do nasilja kot mlajši posamezniki in posledično aktivnejše ukrepali zoper njega. Rezultati moje raziskave pa so pokazali malo drugačno sliko, kot sem jo pričakovala. Največ anketirancev, to je 165 oseb, je psihično nasilje poskušalo zaustaviti tako, da so o njem povedali svojim prijateljem ali ostalim študentom. 134 anketirancev je psihično nasilje ignoriralo. 124 anketirancev se je poskušalo izogibati povzročitelju. 79 anketirancev je o njem povedalo svojim staršem. 50 anketirancev se je poskušalo pogovoriti s povzročiteljem. 46 anketirancev se je poskušalo zoperstaviti povzročitelju. 33 anketirancev je o njem povedalo članu osebja na fakulteti. 18 anketirancev je o njem povedalo zaupni osebi na fakulteti, 6 oseb pa se je celo izpisalo iz fakultete. Kar 89 anketirancev glede zaustavitve psihičnega nasilja ni storilo nič. Moje ugotovitve se bolj skladajo z ugotovitvami Mcdougalla (1999, str. 33-34), ki pravi, da je prijav nasilja med študenti zelo malo, kar bi lahko povezali z občutkom sramu, saj se izkušnja z nasiljem še vedno pogosto razume kot znak slabosti in zadrege. Prav tako študenti menijo, da njihovi odnosi z osebjem niso dovolj dobro razviti, da bi se z njimi lahko odprto pogovarjali o izkušnji z nasiljem. K temu dejstvu nakazujejo tudi rezultati moje raziskave, saj je le 6 % anketirancev o izkušnji psihičnega nasilja povedalo članu osebja na fakulteti. McDougall tudi pravi, da se večina študentov na nasilje odzove z ignoriranjem, kar le prispeva k nadaljnjemu obstoju takšnega ravnanja. Nekateri celo menijo, da za zaustavitev nasilja ni mogoče nič storiti. Pri moji raziskavi je bilo ignoriranje psihičnega nasilja na drugem mestu, na četrtem mestu pa je bil odgovor »Glede zaustavitve psihičnega nasilja nisem storil_a nič«. Podobno nakazujejo tudi preliminarni rezultati anonimne ankete o spolnem nasilju nad študentkami na fakultetah, akademijah in višjih šolah, ki jo je izvedla raziskovalna skupina Rezistenca. Izkazalo se je, da so se le štirje odstotki žrtev zaradi spolnega nadlegovanja pritožili na fakulteto; le trije odstotki pa so se odločili za prijavo na policijo. Ugotovili so tudi, da večina anketiranih (ne le oseb z izkušnjo nasilja) sploh ne ve, na koga na fakulteti se lahko obrnejo v primeru spolnega nasilja in kakšne pravice imajo, če jih spolno zlorabi oseba, zaposlena na fakulteti. Podobno kot pri moji raziskavi se je izkazalo, da je večina žrtev o izkušnji z nasiljem povedala prijatelju oziroma

prijateljici ali pa ignorirala povzročitelja in se mu poskušala izogniti. Veliko žrtev pa sploh ni storilo ničesar (Rožman, 2021).

V moji raziskavi so anketiranci pri vprašanju: »Kaj vse si poskušal_a storiti, da bi zaustavil_a psihično nasilje na fakulteti?« poleg prej naštetega omenili še, da so ukrepali tako, da so svoje mnenje izrazili na končnih anketah za posamezni predmet, ki jih študentke in študenti izpolnjujejo ob koncu vsakega semestra. Dve osebi sta zadevo peljali naprej na sodišče, nekaj oseb pa se namerno ni udeležilo izpita. Pri tem vprašanju je nekaj oseb izrazilo svoje mnenje glede neodzivnosti fakultet glede ukrepanja zoper nasilje. Menim, da je njihovo mnenje upravičeno, saj se je že pri izvajanju postopkov zoper visokošolske učitelje ugotovilo, da ti niso ustrezno urejeni. Žrtvam v okviru visokošolskih zavodov namreč ne zagotavljajo ustreznega varstva; prav tako se pojavi težava pri razdrobljenosti visokošolskega prostora, saj krovna zakonodaja ne predvideva ustreznega urejanja tega področja. Posledično se lahko zavodi tega področja lotevajo različno ali pa se ga sploh ne lotevajo (Študentska organizacija Slovenije, b. d.).

V svoji raziskavi sem osebe, ki so doživele psihično nasilje med študijem, vprašala tudi po tem, kdo je bil povzročitelj le-tega. Izkazalo se je, da so pri medvrstniškem psihičnem nasilju najpogostejše povzročiteljice ženske (v kar 60 % primerov). Moški so bili označeni kot povzročitelji v 43 % primerov, 28 % anketirancev pa ni znalo odgovoriti na to vprašanje. Pri psihičnem nasilju, ki so ga izvajali zaposleni, se je izkazalo, da so najpogostejši povzročitelji moški – bolj specifično, profesorji (v 64 % primerov). Po pogostosti jim po vrsti sledijo profesorice, potem asistenti, za njimi asistentke. Najmanj pogosti povzročitelji so bili ostali člani osebja, kot so npr. čistilke, računalničarji, zaposleni v referatu ali drugi.

Osebno sem mnenja, da še ne pomeni, da ta problematika ni pomembna, četudi je število tistih, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah, manjše od tistega v srednjih in osnovnih šolah. Ravno obratno – izjemno pomembno je, da se spopademo z nasiljem na univerzah, saj se mora vsak študent počutiti varnega pri učenju in socializiranju. Vsi bi morali biti varni pred kakršnimkoli nasiljem na fakulteti. Akademska pot posameznika bi morala biti prijetna izkušnja brez strahu. Nihče ne bi smel trpeti bolečine in ponižanja, ki ga nasilje prinaša (Department for Children, Schools and Families in Department for Innovation, Universities and Skills, 2009, str. 9).

V poglavju 3.7. sem podrobneje pisala o omejitvah raziskave. Na tem mestu bi le znova poudarila dejstvo, da obstaja možnost, da je realno stanje v populaciji drugačno od tega, ki ga

predstavlja moj vzorec. Na fakultete v Sloveniji je namreč vpisanih več deset tisoč študentk in študentov, mojo anketo pa je izpolnilo 651 oseb. Kot sem že pisala v uvodu svojega diplomskega dela, je pri definiranju psihičnega nasilja težko določiti mejo, kje se psihično nasilje sploh začne in kaj vse se uvršča pod ta pojem. Zaradi subjektivnosti doživljanja sveta lahko posameznik neko besedo ali dejanje dojame kot žaljivo, se počuti ponižano, prizadeto in v njem se lahko sprožijo negativna čustva, medtem ko nekdo drug isto besedo ali dejanje dojame popolnoma drugače in se mu lahko zdi ravnanje drugega sprejemljivo (Zavod Emma, 2011, kot navedeno v Jurkovič, 2012, str. 3). Med raziskavo so se mi porodila nova vprašanja, ki jih zaenkrat še puščam odprta. Med drugim sem se vprašala o tem, kdaj lahko neko dejanje razumemo kot psihično nasilje – ali je to takrat, ko je namen domnevnega povzročitelja prizadeti drugega, četudi mu to ne uspe? Ali je to takrat, ko domnevna »žrtev« neko dejanje posameznika dojame kot psihično nasilje ne glede na to, kakšen je bil namen povzročitelja? Manjkajo nam dosledne definicije in soglasja o tem, kaj pojem psihičnega nasilja sploh predstavlja (Sikström idr., 2021).

6. SKLEPI

V nadaljevanju povzemam glavne sklepe in ugotovitve svoje raziskave. Pri tem se mi zdi pomembno poudariti, da se ti nanašajo na vzorec, ki je bil zajet v raziskavi, niso pa posplošljivi na celotno populacijo.

- 14 % študentk in študentov meni, da je med svojim študijem doživelo medvrstniško psihično nasilje.
- 21 % študentk in študentov meni, da je bilo med svojim študijem priča medvrstniškemu psihičnemu nasilju.
- 24 % študentk in študentov meni, da je med svojim študijem doživelo psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti.
- 29 % študentk in študentov meni, da je bilo med svojim študijem priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti.
- Najpogostejše oblike medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah so obrekovanje ali opravljanje, ignoriranje ter poniževanje.
- Najpogostejše oblike psihičnega nasilja na fakultetah, ki so ga izvajali zaposleni, so: poniževanje, ignoriranje ter nenehno kritiziranje.
- Psihično nasilje, ki so ga študentke in študenti deležni na fakultetah, pri poteku njihovega študija v največ primerih vpliva na njihovo počutje na predavanjih in vajah, manjšo motivacijo za študij ter zmanjšano voljo do dela in učenja.
- Študentke in študenti so psihično nasilje na fakultetah najpogosteje poskušali zaustaviti tako, da so o njem povedali svojim prijateljem ali ostalim študentom, da so ga ignorirali ali pa se poskušali izogibati povzročitelju.
- Najpogostejše povzročiteljice medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah so študentke.
- Najpogostejši povzročitelji psihičnega nasilja na fakultetah med zaposlenimi so profesorji.
- Študentke in študenti, ki so deležni medvrstniškega psihičnega nasilja na fakultetah, to nasilje v povprečju doživljajo enkrat ali dvakrat na mesec.
- Študentke in študenti, ki so deležni psihičnega nasilja na fakultetah s strani zaposlenih, to nasilje v povprečju doživljajo redko.
- Izkušnja psihičnega nasilja na fakulteti ni povezana s spolom anketirancev.
- Število študentk in študentov, ki je doživelo tako medvrstniško psihično nasilje kot tudi psihično nasilje s strani zaposlenih, je višje kot število tistih, ki so doživeli le eno od tega.

7. PREDLOGI

- Predlagam, da se izvede vseslovenska raziskava o psihičnem nasilju na fakultetah. Vzorec naj zajame študentke in študente iz vseh fakultet po Sloveniji ali vsaj iz vseh univerz.
- Glede na to, da je le 6 % anketirancev o izkušnji psihičnega nasilja povedalo članu osebja na fakulteti ter da so nekateri omenjali neodzivnost fakultet glede ukrepanja zoper nasilje, predlagam, da se na fakultetah študentkam in študentom dajo jasne in dostopne informacije o tem, na koga se lahko obrnejo v primeru nasilja, ter da bi se jim nudila ustrezna podpora in pomoč.
- Ker je psihično nasilje občutljiva tema in marsikomu ni prijetno govoriti o tovrstni izkušnji, predlagam, da se v anonimne ankete, ki jih študentke in študenti izpolnjujejo ob koncu vsakega semestra, vključi še vprašanje o odnosu zaposlenih in ostalih študentk in študentov. Morda bi študentke in študenti lažje navedli, kdo od zaposlenih ali študentk in študentov je do njih nasilen. Če bi več študentk in študentov navedlo isto osebo, bi to lahko bila verodostojna informacija o tem, da neka oseba izvaja nasilje in bi se na podlagi tega lahko ukrepalo.
- Ker v Sloveniji primanjkuje raziskav na temo psihičnega nasilja na fakultetah, sem si v raziskavi zastavila osnovna vprašanja, kot so prisotnost psihičnega nasilja, pogostost, oblike, vpliv na študentke in študente ter kako ukrepati zoper njega. Predlagam, da se v nadaljnjih raziskavah obravnava tudi bolj specifična in kompleksnejša vprašanja. Smiselno bi bilo raziskati, kaj študentke in študenti ter profesorji menijo, kako zmanjšati psihično nasilje na fakultetah, kakšni so pogledi, prepričanja, perspektive in razlogi dejanskih povzročiteljev psihičnega nasilja na fakultetah, koliko je enostranskega in koliko dvostranskega psihičnega nasilja, kakšno je stanje glede psihičnega nasilja s strani študentk in študentov do zaposlenih in podobno. Ostaja še veliko prostora za dodatne raziskave na tem področju.
- Predlagam tudi, da se premaknemo korak naprej od opisovanja in analiziranja problema psihičnega nasilja na fakultetah. Smiselno bi bilo oblikovati različne preventivne in intervencijske programe oziroma ukrepe za zmanjševanje psihičnega nasilja v akademskem okolju. Pri tem bi bilo koristno upoštevati vidik celostnosti – v smislu, da s programi zaobsežemo tako ukrepe na ravni fakultet kot tudi na ravni posameznikov.

8. SEZNAM LITERATURE IN VIROV

Al-Daheri, S. H., (2019). Role of Psychological and Educational Guidance Center in Reducing the University Violence from Educational Science College's Students' Perspective in Counseling and Mental Health Department at World Islamic Sciences and Educational University. *International Education Studies,* 12(11), 59-66. Pridobljeno 25. 11. 2022 s https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1232707.pdf

Ambrož, M. (2003). Novo (odkrito) nasilje – psihično nasilje (med partnerjema). *Revija za kriminalistiko in kriminologijo,* 54(1), 15-22.

American Educational Research Association (2013). *Prevention of Bullying in Schools, Colleges, and Universities* [pdf]. Pridobljeno 23. 11. 2022 s https://www.academia.edu/10983163/Prevention_of_Bullying_in_Schools_Colleges_and_Universities

Aničić, K., Hrovat Svetičič, T., Hrovat, T., Lapajne, G., Mešič, G., & Miklavčič, R. (2015). *Delo s povzročitelji nasilja: strokovne smernice in predstavitev dela*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.

Bakše, T. & Risman, M. (2018). *Osebne okoliščine kot ovira ali izziv pri študiju socialnega dela* (Magistrsko delo). Pridobljeno 25. 4. 2022 s https://egradiva.fsd.uni-lj.si/ediplome/senddoc/2238

Bučar Ručman, A. (2004). *Nasilje in mladi.* Novo mesto: Klub mladinski kulturni center.

Buhinjak, T. (2016). *Nasilje med mladimi v študentskem in dijaškem domu v Mariboru* (Diplomsko delo). Pridobljeno z Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru.

Bylander, M., & Kydd, J. (2008). Violence to Children, Definition and Prevention of. V Kurtz, L. R., *Encyclopedia of Violence, Peace, & Conflict* (str. 2318-2330). Pridobljeno 13. 6. 2022 s https://ug1lib.org/book/2369004/cbded5

Calleja, J. (2008). Aged Population, Violence and Nonviolence Toward. V Kurtz, L. R., *Encyclopedia of Violence, Peace, & Conflict* (str. 1-14). Pridobljeno 13. 6. 2022 s https://ug1lib.org/book/2369004/cbded5

Coleyshaw, L. (2010). The power of paradigms: a discussion of the absence of bullying research in the context of the university student experience. *Research in Post-Compulsory Education*, 15(4), 377-386.

Council of Europe. (2022). *Psychological violence.* Pridobljeno 13. 10. 2022 s https://www.coe.int/en/web/gender-matters/psychological-violence

Curwen, T., McNichol, J. S., & Sharpe, G. W. (2011). The Progression of Bullying from Elementary School to University. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(13), 47-54.

Department for Children, Schools and Families & Department for Innovation, Universities and Skills (2009). *Safe from bullying in further education colleges* [pdf]. Pridobljeno 25. 11. 2022 s https://lx.iriss.org.uk/content/safe-bullying-further-education-colleges

Društvo za nenasilno komunikacijo. (b. d.). *O nasilju: Kaj je nasilje*. Pridobljeno 9. 10. 2022 s https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html

Durkheim, E. (2013). *The Division of Labour in Society*. 2nd ed. Pridobljeno 10. 10. 2022 s https://vdoc.pub/documents/the-division-of-labour-in-society-6usmm95ktjt0

Erjavec, T. (2019). *Perspektiva mladostnikov, ki izvajajo nasilje nad vrstniki* (Diplomsko delo). Pridobljeno z Repozitorij Univerze v Ljubljani.

Forward, S. & Frazier, D. (ur.) (1999). *Čustveno izsiljevanje: kako vplivajo ljudje na nas s strahom, dolžnostjo in krivdo*. Ljubljana: Tangram.

Fry, D. P. (2008). Aggression and Altruism. V Kurtz, L. R., *Encyclopedia of Violence, Peace, & Conflict* (str. 14-28). Pridobljeno 13. 6. 2022 s https://ug1lib.org/book/2369004/cbded5

Globočnik, M. (1997). Nasilniško obnašanje mladih. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo,* 48(1), 38-50.

Hrovat Svetičič, T. (2021). *Nasilje*. Zapiski predavanj pri predmetu Spol in nasilje, UL, Fakulteta za socialno delo.

Husanović, I. (2010). *Agresivnost med mladimi* (Diplomsko delo). Pridobljeno z Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru.

Jacquin, K., M. (2022). Violence. *Encyclopedia Britannica.* Pridobljeno 10. 10. 2022 s https://www.britannica.com/topic/violence

Jurkovič, S. (2012). *Psihično nasilje nad otroki* (Diplomsko delo). Pridobljeno z Repozitorij Univerze v Ljubljani.

Keashly, L., & Neuman, J. (2010). Faculty Experiences with Bullying in Higher Education. *Administrative Theory & Praxis*, 32(1), 48-70.

Leskošek, V. (2021). *Spol in nasilje.* Skripta pri predmetu Spol in nasilje, UL, Fakulteta za socialno delo.

Lešnik, D. 1995. Begunstvo kot identiteta. *Borec*, št. 542-543:759-780.

Lešnik, D., Klemenčič, I., Filipčič, K., Rustja, E., & Novaković, T. (ur.) (2016). *Navodila s priročnikom za obravnavo medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 20. 10. 2022 s http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-K60EMIN8

Lešnik, D., Koren, A., Logaj, V., & Brejc, M. (2009). *Nasilje v šolah: opredelitev, prepoznavanje, preprečevanje in obravnava*. Ljubljana: Šola za ravnatelje.

Lund, E. M., & Ross, S. W. (2017). Bullying Perpetration, Victimization, and Demographic Differences in College Students: A Review of the Literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(3), 348-360.

Maili, P, Cvancara, K., Kaal, E., Kunttu, K, Tampere, K. & Beatriz Torres, M. (2020). Bullying in University between Peers and by Personnel: Cultural Variation in Prevalence, Forms, and Gender Differences in Four Countries. *Social Psychology of Education*, 23(1), 143-69.

Mcdougall, L. (1999). A Study of Bullying in Further Education. *Pastoral Care in Education*, 17(2), 31-37.

Mesec, B., Rape Žiberna, T. in Rihter, L. (ur.) (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Milašin, A., Vranić, T. & Buljubašić Kuzmanović, V. (2009). Ispitivanje učestalosti verbalne agresije kod djece i mladeži. *Život i škola*, 22(2), 116-141.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. (2022). *Visokošolsko izobraževanje.* Pridobljeno 5. 11. 2022 s https://www.gov.si/podrocja/izobrazevanje-znanost-in-sport/visokosolsko-izobrazevanje/

Oman, M. (2011). Doživljanje institucionalnega nasilja z vidika otrok in mladostnikov, nameščenih v vzgojni zavod. *Socialna pedagogika*, 15(4), 365-382.

Pečar, J. (1993). Nasilje in prisila. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo,* 44(1), 34-48.

Pečjak, S. & Pirc, T. (2019). Psihološki vidiki medvrstniškega nasilja v šolah. *Šolsko polje*, 30(3/4), 9-31.

Pivec, T., & Kozina, A. (2021). Medvrstniško nasilje med študentkami in študenti: Vloga kazalnikov pozitivnega razvoja mladih. V Žagar, I. Ž., & Mlekuž, A. (Eds.), *Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju: medsebojni vpliv raziskovanja in prakse* (str. 139-155). Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Pušnik, M. (1999). *Vrstniško nasilje v šolah*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Razpotnik, Š., Dekleva, B. (2015). Medvrstniško nasilje v šoli. *Socialna pedagogika,* 19(3/4), 217-230.

Reprezentativnost (b. d.). Pridobljeno 14. 2. 2023 s https://www.1ka.si/d/sl/spletne-ankete/spletno-anketiranje/reprezentativnost

Rožman, A. (2021). Anketa, ki priča o spolnem nasilju na fakultetah. *Dnevnik*, 9. 3. Pridobljeno 18. 12. 2022 s https://www.dnevnik.si/1042950751

Selič, P. (2016). *Kvantitativne metode raziskovanja.* Pridobljeno 7. 1. 2023 s https://www.mf.uni-lj.si/application/files/1415/3842/2641/ZRD_selic.pdf

Shoener, J. S. (2008). Health Consequences of Intimate Partner Violence. V Renzetti, C. M., & Edleson, J., *Encyclopedia of Interpersonal Violence* (str. 326–327). Pridobljeno 28. 10. 2022 s https://ug1lib.org/book/656651/278bd2

Sikström, S., Dahl, M., Lettmann, H., Alexandersson, A., Schwörer, E., Stille, L., Kjell, O., Innes-Ker, A. & Ngaosuvan, L. (2021). *What you say and what I hear – Investigating differences in perception of the severity of psychological and physical violence in intimate partner relationships*. Pridobljeno 10. 11. 2022 s https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0255785

Sinkkonen, H. M., Puhakka, H. & Meriläinen, M. (2014). Bullying at a university: Students' experiences of bullying. *Studies in Higher Education*, 39(1), 153-165. Pridobljeno 23. 11. 2022 s https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03075079.2011.649726

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014). Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Splošna deklaracija človekovih pravic (2018). Ur. l. RS 24/2018.

Statistični urad Republike Slovenije. (2015). *Mednarodni dan mladih.* Pridobljeno 1. 11. 2022 s https://www.stat.si/statweb/News/Index/5345

Statistični urad Republike Slovenije. (2015). *Vpis študentov v višješolsko in visokošolsko izobraževanje, Slovenija, študijsko leto 2020/2021.* Pridobljeno 29. 3. 2023 s https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9537

Swan, T. (2020). *How Normalization is Hurting You and Hurting Society* [Video]. 22. 8. Pridobljeno 13. 10. 2022 s https://www.youtube.com/watch?v=ZQUfx-L1Avc&t=137s

Študentska organizacija Slovenije (b. d.). *Zakon za urejanje položaja študentov: višje in visoko šolstvo*. Pridobljeno 28. 11. 2022 s https://www.studentska-org.si/studentski-kazipot/zakon-za-urejanje-polozaja-studentov/visje-visoko-solstvo/

Šugman Stubbs, K. (2010). Nefizično (psihično in čustveno) nasilje v partnerskih odnosih. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61(2), 141-151.

Šulc, A. & Bučar-Ručman, A. (2019). Šola in medvrstniško nasilje v Sloveniji. *Šolsko polje*, 30(1/2), 63-88.

Temple, J. R., & Stuart, G. L. (2008). Psychopharmacology For Violence. V Renzetti, C. M., & Edleson, J., *Encyclopedia of Interpersonal Violence* (str. 571-572). Pridobljeno 13. 6. 2022 s https://ug1lib.org/book/656651/278bd2

Univerza v Ljubljani. (2022a). *Pravilnik o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju*. Pridobljeno 20. 11. 2022 s file:///C:/Users/enyas/Downloads/Pravilnik_o_ukrepih_proti_nasilju_nadlegovanju_in_trpin%C4%8Denju.pdf

Univerza v Ljubljani. (2022b). *Enakost spolov*. Pridobljeno 20. 11. 2022 s https://kakovost.uni-lj.si/enakost-spolov/

Walls-Pickett, A. (2019). *Bullying on a College Campus: A Qualitative Study* (Doktorsko delo). Pridobljeno s 15. 11. 2022 s https://core.ac.uk/download/pdf/232859077.pdf

What is Institutional Violence. (b. d.). Pridobljeno 15. 10. 2022 s https://www.igi-global.com/dictionary/school-violence-inside-youth-prison-schools/66090

Winckler, G. (2006). Universities as Strong Actors in the Europe of Knowledge. V I. Rozman, & L. Lorber (ur.), *The Role of Universities and the Competitiveness of the Danube Region* (str. 47-54). Maribor: Univerza v Mariboru.

World Health Organization (2002). *World report on violence and health.* Pridobljeno 10. 10. 2022 s https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf

Zakon o visokem šolstvu (ZVis) (1993). Ur. l. RS 32/12.

Zeme, J. (2016). *Analiza poslanstev visokošolskih zavodov v Sloveniji* (Magistrsko delo). Pridobljeno s 28. 11. 2022 s file:///C:/Users/enyas/Downloads/Analiza%20%20poslanstev%20visoko%C5%A1olskih%20zavodov%20v%20Sloveniji.pdf

Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani (2019). *Ali prepoznaš nasilje in veš, kako odreagirati?* Pridobljeno 13. 10. 2022 s https://www.zdstudenti.si/tvoje-zdravje/ali-prepoznas-nasilje-in-ves-kako-odreagirati

Žilić, M., & Janković, J. (2016). Nasilje. *Časopis za pitanja socijalnog rada i srodnih znanosti*, 1(3), 67-87. Pridobljeno 16. 10. 2022 s https://hrcak.srce.hr/file/260936

9. PRILOGE

9.1. Anketni vprašalnik

Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji

Vprašalnik

Kratko ime ankete: Anketa za diplomsko nalogo

Število vprašanj: 17

Število spremenljivk: 84

Status: Aktivna od: 06.01.2023 Aktivna do: 06.02.2023

Avtor: Enja Štern, 26.12.2022

Spreminjal: Enja Štern, 06.02.2023

Pozdravljeni,

sem Enja Štern, študentka Fakultete za socialno delo, in pripravljam diplomsko nalogo z naslovom Psihično nasilje med in nad študentkami in študenti na fakultetah v Sloveniji.

Namen raziskave je ugotoviti, kakšna je dejanska prisotnost in pogostost psihičnega nasilja med in nad študenti na fakultetah, katere oblike se najpogosteje pojavljajo, na kaj pri poteku študija študentov najbolj vpliva ter kaj so študenti najpogosteje poskušali storiti glede njegove zaustavitve.

Vaše sodelovanje je za raziskavo ključno, saj le z vašimi odgovori lahko dobimo vpogled v realno stanje na fakultetah.

Anketa je anonimna, za izpolnjevanje pa boste potrebovali približno 10 minut časa. Zbrani podatki bodo obravnavani strogo zaupno in uporabljeni izključno za pripravo te diplomske naloge.

Q1 - Najprej sledijo vprašanja o psihičnem nasilju na fakultetah.

Q2 - Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_ a psihično nasilje s strani ostalih študentk_ ov?

○ Da
○ Ne
○ Ne vem

Q3 - Ali meniš, da si bil_ a med svojim študijem, kdaj priča psihičnemu nasilju s strani ostalih študentk_ ov?

○ Da
○ Ne
○ Ne vem

Q4 - Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_ a psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti?

○ Da
○ Ne
○ Ne vem

Q5 - Ali meniš, da si bil_ a med svojim študijem, kdaj priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti?

◯ Da

◯ Ne

◯ Ne vem

Q6 - V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali študenti_ ke. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_ a.

	Nikoli	Redko	Enkrat ali dvakrat na mesec	Enkrat na teden	Nekajkrat na teden	Vsak dan
Poniževanje	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Žaljenje	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Vpitje name	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pripisovanje odgovornosti ali krivde za dejanja, ki jih nisem izvršil_ a	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Posmehovanje in zaničevanje	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Ignoriranje	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Grožnje	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Osamitev od drugih študentk_ ov	◯	◯	◯	◯	◯	◯

Prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona idr.)	○	○	○	○	○	○
Namerno uničevanje stvari	○	○	○	○	○	○
Zalezovanje	○	○	○	○	○	○
Ustvarjanje sovražnega okolja	○	○	○	○	○	○
Pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij	○	○	○	○	○	○
Nenehno kritiziranje	○	○	○	○	○	○
Obrekovanje ali opravljanje	○	○	○	○	○	○
Ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni	○	○	○	○	○	○
Posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika	○	○	○	○	○	○

Dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh	○	○	○	○	○	○
Pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug	○	○	○	○	○	○
Drugo:	○	○	○	○	○	○

IF (1) Q6a = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6b = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6c = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6d = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6e = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6f = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6g = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6h = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6i = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6j = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6k = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6l = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6m = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6n = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6o = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6p = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6q = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6r = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6s = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6t = [1, 2, 3, 4, 5]

Q7 - Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_ a?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Študent
- ☐ Študentka
- ☐ Ne vem

Q8 - V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali zaposleni. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_ a.

	Nikoli	Redko	Enkrat ali dvakrat na mesec	Enkrat na teden	Nekajkrat na teden	Vsak dan
Poniževanje	○	○	○	○	○	○
Žaljenje	○	○	○	○	○	○
Vpitje name	○	○	○	○	○	○
Pripisovanje odgovornosti ali krivde za	○	○	○	○	○	○

dejanja, ki jih nisem izvršil_ a						
Posmehovanje in zaničevanje	○	○	○	○	○	○
Ignoriranje	○	○	○	○	○	○
Grožnje	○	○	○	○	○	○
Osamitev od drugih študentk_ ov	○	○	○	○	○	○
Prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona idr.) **Ne šteje se začasna prepoved uporabe stvari (npr. tekom izpita)*	○	○	○	○	○	○
Namerno uničevanje stvari	○	○	○	○	○	○
Zalezovanje	○	○	○	○	○	○
Ustvarjanje sovražnega okolja	○	○	○	○	○	○
Pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij	○	○	○	○	○	○

Nenehno kritiziranje	○	○	○	○	○	○
Obrekovanje ali opravljanje	○	○	○	○	○	○
Ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni	○	○	○	○	○	○
Posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika	○	○	○	○	○	○
Dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh	○	○	○	○	○	○
Pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug	○	○	○	○	○	○
Drugo:	○	○	○	○	○	○

IF (3) Q8a = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8b = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8c = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8d = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8e = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8f = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8g = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8h = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8i = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8j = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8k = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8l = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8m = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8n = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8o = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8p = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8q = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8r = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8s = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8t = [2, 3, 4, 5, 6]

Q9 - Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_ a?

Možnih je več odgovorov

☐ Profesor

☐ Profesorica

☐ Asistent

☐ Asistentka

☐ Ostali član osebja (npr. računalničar, čistilka, zaposleni v referatu, idr.)

☐ Ne vem

IF (4) Q6a = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6b = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6c = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6d = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6e = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6f = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6g = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6h = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6i = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6j = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6k = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6l = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6m = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6n = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6o = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6p = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6q = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6r = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6s = [1, 2, 3, 4, 5] or Q6t = [1, 2, 3, 4, 5] or Q8a = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8b = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8c = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8d = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8e = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8f = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8g = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8h = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8i = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8j = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8k = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8l = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8m = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8n = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8o = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8p = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8q = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8r = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8s = [2, 3, 4, 5, 6] or Q8t = [2, 3, 4, 5, 6] or Q2 = [1] or Q4 = [1]

Q10 - Kako je psihično nasilje, ki si ga doživel_ a vplivalo na tvoj študij?

Možnih je več odgovorov

☐ Slabo počutje na predavanjih in vajah

☐ Odsotnost na predavanjih in vajah

☐ Manjša motivacija za študij

☐ Slabša koncentracija

☐ Zmanjšana volja do dela in učenja

☐ Slabšanje ocen

☐ Težave v duševnem zdravju

☐ Psihično nasilje, ki sem ga doživel_ a, ni vplivalo na potek mojega študija ali na moje življenje na sploh

☐ Drugo:

Q11 - Kaj vse si poskušal_ a storiti, da bi zaustavil_ a psihično nasilje na fakulteti? (Če si ga bil_ a sam_ a deležen_ a in/ali če si mu bil_ a le priča).

Možnih je več odgovorov

☐ Poskušal_ a sem se pogovoriti s povzročiteljem

☐ Poskušal_ a sem se zoperstaviti povzročitelju

☐ Povedal_ a sem prijateljem ali ostalim študentom
☐ Povedal_ a sem članu osebja na fakulteti
☐ Povedal_ a sem zaupni osebi na fakulteti
☐ Povedal_ a sem staršem
☐ Povzročitelju sem se poskušal_ a izogibati
☐ Psihično nasilje sem ignoriral_ a
☐ Izpisal_ a sem se iz fakultete
☐ Glede zaustavitve psihičnega nasilja nisem storil_ a nič
☐ Nikoli nisem bil_ a deležen_ a psihičnega nasilja niti mu nisem bil_ a priča
☐ Drugo:

Q12 - Za konec vas prosim, da odgovorite še na nekaj demografskih vprašanj.

_____

Q13 - Spol:

○ Ženski
○ Moški
○ Nebinarni
○ Drugo:

Q14 - Fakulteta na katero si vpisan_ a:

_____

Q15 - Kraj fakultete, na katero si vpisan_ a:

_____

Q16 - Stopnja študija:

Prva stopnja (visokošolski strokovni in univerzitetni ter enoviti magistrski študijski program)
Druga stopnja (magistrski študijski program)
Tretja stopnja (doktorski študijski program)

Q17 - V kateri letnik si vpisan_ a?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Dodatno leto vpisa (absolvent)

9.2. Tabele izračunov

9.2.1. Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke

Q2	Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_a psihično nasilje s strani ostalih študentk_ov?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	94	14%	14%	14%
	2 (Ne)	515	79%	79%	94%
	3 (Ne vem)	42	6%	6%	100%
Veljavni	Skupaj	651	100%	100%	

9.2.2. Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali študenti_ke

Q3	Ali meniš, da si bil_a med svojim študijem, kdaj priča psihičnemu nasilju s strani ostalih študentk_ov?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	136	21%	21%	21%
	2 (Ne)	451	69%	69%	90%
	3 (Ne vem)	64	10%	10%	100%
Veljavni	Skupaj	651	100%	100%	

9.2.3. Izkušnja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni

Q4	Ali meniš, da si med svojim študijem, kdaj doživel_a psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

	1 (Da)	158	24%	24%	24%
	2 (Ne)	457	70%	70%	94%
	3 (Ne vem)	37	6%	6%	100%
Veljavni	Skupaj	652	100%	100%	

9.2.4. Izkušnja psihičnega nasilja (kot priča), ki so ga izvajali zaposleni

Q5	Ali meniš, da si bil_a med svojim študijem, kdaj priča psihičnemu nasilju s strani zaposlenih na fakulteti?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	191	29%	29%	29%
	2 (Ne)	408	62%	63%	92%
	3 (Ne vem)	52	8%	8%	100%
Veljavni	Skupaj	651	100%	100%	

9.2.5. Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali študenti_ke

Q6	V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali študenti_ke. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_a.											
	Podvprašanja	Odgovori							Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		Nikoli	Redko	Enkrat ali dvakrat na mesec	Enkrat na teden	Nekajkrat na teden	Vsak dan	Skupaj				
Q6a	Ponižev anje	462 (71%)	131 (20%)	37 (6%)	7 (1%)	5 (1%)	6 (1%)	648 (100%)	648	653	0,4	0,8
Q6b	Žaljenje	480 (74%)	113 (17%)	30 (5%)	11 (2%)	7 (1%)	7 (1%)	648 (100%)	648	653	0,4	0,9
Q6c	Vpitje name	569 (88%)	58 (9%)	11 (2%)	4 (1%)	0 (0%)	3 (0%)	645 (100%)	645	653	0,2	0,6
Q6d	Pripisov anje odgovor nosti ali krivde za dejanja, ki jih nisem	496 (77%)	113 (18%)	25 (4%)	7 (1%)	1 (0%)	2 (0%)	644 (100%)	644	653	0,3	0,7

	izvršil_a											
Q6e	Posmehovanje in zaničevanje	460 (71%)	117 (18%)	39 (6%)	14 (2%)	8 (1%)	6 (1%)	644 (100%)	644	653	0,5	0,9
Q6f	Ignoriranje	370 (57%)	176 (27%)	60 (9%)	15 (2%)	15 (2%)	10 (2%)	646 (100%)	646	653	0,7	1,1
Q6g	Grožnje	609 (95%)	28 (4%)	2 (0%)	2 (0%)	0 (0%)	3 (0%)	644 (100%)	644	653	0,1	0,4
Q6h	Osamitev od drugih študentk_ov	466 (72%)	111 (17%)	32 (5%)	17 (3%)	10 (2%)	12 (2%)	648 (100%)	648	653	0,5	1,0
Q6i	Prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona idr.)	616 (95%)	20 (3%)	6 (1%)	2 (0%)	1 (0%)	2 (0%)	647 (100%)	647	653	0,1	0,4
Q6j	Namerno uničevanje stvari	626 (97%)	17 (3%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0%)	2 (0%)	646 (100%)	646	653	0,0	0,4
Q6k	Zalezovanje	618 (96%)	22 (3%)	4 (1%)	1 (0%)	1 (0%)	1 (0%)	647 (100%)	647	653	0,1	0,4
Q6l	Ustvarjanje sovražnega okolja	544 (84%)	65 (10%)	23 (4%)	11 (2%)	1 (0%)	2 (0%)	646 (100%)	646	653	0,2	0,7

Q6m	Pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij	619 (96%)	24 (4%)	2 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (0%)	648 (100%)	648	653	0,1	0,4
Q6n	Nenehno kritiziranje	513 (80%)	78 (12%)	31 (5%)	11 (2%)	8 (1%)	4 (1%)	645 (100%)	645	653	0,3	0,8
Q6o	Obrekovanje ali opravljanje	372 (57%)	144 (22%)	61 (9%)	35 (5%)	21 (3%)	15 (2%)	648 (100%)	648	653	0,8	1,2
Q6p	Ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni	467 (72%)	114 (18%)	36 (6%)	13 (2%)	7 (1%)	10 (2%)	647 (100%)	647	653	0,5	1,0
Q6q	Posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika	467 (72%)	113 (17%)	29 (4%)	17 (3%)	11 (2%)	9 (1%)	646 (100%)	646	653	0,5	1,0
Q6r	Dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh	486 (75%)	88 (14%)	43 (7%)	16 (2%)	5 (1%)	7 (1%)	645 (100%)	645	653	0,4	0,9
Q6s	Pomanjševanje ali negiranje uspehov in zaslug	506 (78%)	89 (14%)	33 (5%)	8 (1%)	6 (1%)	3 (0%)	645 (100%)	645	653	0,3	0,8
Q6t	Drugo:	196 (95%)	1 (0%)	2 (1%)	0 (0%)	3 (1%)	4 (2%)	206 (100%)	206	653	0,2	0,9

Izračun standardnega odklona med odgovori anketirancev, ki so doživeli psihično nasilje s strani ostalih študentk in študentov:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{N}(x_i - \vec{x})^2}{N}} =$$

$$\sqrt{\frac{1622(1-1{,}66)^2 + 506(2-1{,}66) + 191(3-1{,}66) + 111(4-1{,}66) + 111(5-1{,}66)}{2541}} = \sqrt{\frac{2954{,}0596}{2541}} =$$

$$1{,}0782197784311$$

9.2.6. Povzročitelji psihičnega nasilja izmed študentk_ov

Q7	Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_a?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q7a	Študent	178	414	43%	653	27%	178	33%
Q7b	Študentka	249	414	60%	653	38%	249	46%
Q7c	Ne vem	114	414	28%	653	17%	114	21%
	SKUPAJ		414		653		541	100%

9.2.7. Pogostost doživljanja psihičnega nasilja, ki so ga izvajali zaposleni

Q8	V spodnji tabeli so navedene situacije, ki se razumejo kot psihično nasilje in so ga izvajali zaposleni. Pri vsaki posebej označi, ali oz. kako pogosto si jo doživel_a.											
	Podvprašanja	Odgovori							Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		Nikoli	Redko	Enkrat ali dvakrat na mesec	Enkrat na teden	Nekajkrat na teden	Vsak dan	Skupaj				
Q8a	Ponižev anje	389 (68%)	134 (23%)	37 (6%)	10 (2%)	4 (1%)	1 (0%)	575 (100%)	575	653	1,5	0,8
Q8b	Žaljenje	453 (79%)	91 (16%)	20 (3%)	6 (1%)	4 (1%)	0 (0%)	574 (100%)	574	653	1,3	0,6
Q8c	Vpitje name	490 (86%)	69 (12%)	8 (1%)	1 (0%)	4 (1%)	1 (0%)	573 (100%)	573	653	1,2	0,6

Q8d	Pripisovanje odgovornosti ali krivde za dejanja, ki jih nisem izvršil_a	469 (82%)	81 (14%)	16 (3%)	4 (1%)	2 (0%)	0 (0%)	572 (100%)	572	653	1,2	0,6
Q8e	Posmehovanje in zaničevanje	443 (77%)	87 (15%)	31 (5%)	7 (1%)	5 (1%)	1 (0%)	574 (100%)	574	653	1,3	0,7
Q8f	Ignoriranje	424 (74%)	97 (17%)	36 (6%)	5 (1%)	7 (1%)	4 (1%)	573 (100%)	573	653	1,4	0,8
Q8g	Grožnje	551 (96%)	15 (3%)	4 (1%)	0 (0%)	2 (0%)	0 (0%)	572 (100%)	572	653	1,1	0,3
Q8h	Osamitev od drugih študentk_ov	537 (94%)	22 (4%)	6 (1%)	1 (0%)	3 (1%)	0 (0%)	569 (100%)	569	653	1,1	0,4
Q8i	Prepoved posedovanja zame pomembnih stvari (npr. ure, nakita, mobilnega telefona idr.) **Ne šteje se začasna prepoved uporabe stvari (npr. tekom izpita)*	533 (93%)	29 (5%)	5 (1%)	1 (0%)	4 (1%)	1 (0%)	573 (100%)	573	653	1,1	0,5
Q8j	Namerno uničevanje stvari	559 (99%)	6 (1%)	1 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	566 (100%)	566	653	1,0	0,1

Q8k	Zalezovanje	566 (99%)	5 (1%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	571 (100%)	571	653	1,0	0,1
Q8l	Ustvarjanje sovražnega okolja	507 (89%)	42 (7%)	17 (3%)	3 (1%)	2 (0%)	1 (0%)	572 (100%)	572	653	1,2	0,6
Q8m	Pošiljanje ustrahovalnih sporočil preko telefona, spleta ali spletnih omrežij	559 (97%)	14 (2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0%)	574 (100%)	574	653	1,0	0,3
Q8n	Nenehno kritiziranje	438 (76%)	74 (13%)	42 (7%)	9 (2%)	7 (1%)	3 (1%)	573 (100%)	573	653	1,4	0,9
Q8o	Obrekovanje ali opravljanje	515 (90%)	41 (7%)	11 (2%)	2 (0%)	3 (1%)	0 (0%)	572 (100%)	572	653	1,1	0,5
Q8p	Ustvarjanje neprimernega in slabega mnenja o meni	499 (88%)	52 (9%)	9 (2%)	5 (1%)	3 (1%)	2 (0%)	570 (100%)	570	653	1,2	0,6
Q8q	Posmehljive in žaljive kretnje in obrazna mimika	464 (81%)	79 (14%)	18 (3%)	8 (1%)	3 (1%)	1 (0%)	573 (100%)	573	653	1,3	0,7
Q8r	Dezinformiranje ali neinformiranje o pomembnih stvareh	487 (85%)	46 (8%)	25 (4%)	6 (1%)	6 (1%)	2 (0%)	572 (100%)	572	653	1,3	0,7
Q8s	Pomanjševanje ali negiranj	490 (86%)	52 (9%)	15 (3%)	7 (1%)	2 (0%)	2 (0%)	568 (100%)	568	653	1,2	0,6

	e uspehov in zaslug											
Q8t	Drugo:	214 (93%)	12 (5%)	0 (0%)	1 (0%)	2 (1%)	1 (0%)	230 (100%)	230	653	1,1	0,6

Izračun standardnega odklona med odgovori anketirancev, ki so doživeli psihično nasilje s strani zaposlenih na fakulteti:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{N}(x_i - \bar{x})^2}{N}} =$$

$$\sqrt{\frac{1048(1-1{,}48)^2 + 301(2-1{,}48)^2 + 76(3-1{,}48)^2 + 63(4-1{,}48)^2 + 21(5-1{,}48)^2}{1509}} = \sqrt{\frac{1158{,}7136}{1509}} =$$

$$0{,}87628107488408$$

9.2.8. Povzročitelji psihičnega nasilja izmed zaposlenih

Q9	Kdo vse je bil povzročitelj zgoraj naštetih situacij, ki si jih doživel_a?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q9a	Profesor	195	307	64%	653	30%	195	35%
Q9b	Profesorica	154	307	50%	653	24%	154	28%
Q9c	Asistent	77	307	25%	653	12%	77	14%
Q9d	Asistentka	68	307	22%	653	10%	68	12%
Q9e	Ostali član osebja (npr. računalničar, čistilka, zaposleni v referatu, idr.)	34	307	11%	653	5%	34	6%
Q9f	Ne vem	22	307	7%	653	3%	22	4%
	SKUPAJ		307		653		550	100%

9.2.9. Vpliv psihičnega nasilja na študij

Q10	Kako je psihično nasilje, ki si ga doživel_a vplivalo na tvoj študij?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q10a	Slabo počutje na predavanjih in vajah	201	407	49%	653	31%	201	19%
Q10b	Odsotnost na predavanjih in vajah	81	407	20%	653	12%	81	8%
Q10c	Manjša motivacija za študij	189	407	46%	653	29%	189	18%
Q10d	Slabša koncentracija	107	407	26%	653	16%	107	10%
Q10e	Zmanjšana volja do dela in učenja	176	407	43%	653	27%	176	17%
Q10f	Slabšanje ocen	56	407	14%	653	9%	56	5%
Q10g	Težave v duševnem zdravju	75	407	18%	653	11%	75	7%
Q10h	Psihično nasilje, ki sem ga doživel_a, ni vplivalo na potek mojega študija ali na moje življenje na sploh	111	407	27%	653	17%	111	11%
Q10i	Drugo:	42	407	10%	653	6%	42	4%
	SKUPAJ		407		653		1038	100%

9.2.10. Način poskusa zaustavitve psihičnega nasilja

Q11	Kaj vse si poskušal_a storiti, da bi zaustavil_a psihično nasilje na fakulteti? (Če si ga bil_a sam_a deležen_a in/ali če si mu bil_a le priča).

	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q11a	Poskušal_a sem se pogovoriti s povzročiteljem	50	576	9%	653	8%	50	5%
Q11b	Poskušal_a sem se zoperstaviti povzročitelju	46	576	8%	653	7%	46	5%
Q11c	Povedal_a sem prijateljem ali ostalim študentom	165	576	29%	653	25%	165	16%
Q11d	Povedal_a sem članu osebja na fakulteti	33	576	6%	653	5%	33	3%
Q11e	Povedal_a sem zaupni osebi na fakulteti	18	576	3%	653	3%	18	2%
Q11f	Povedal_a sem staršem	79	576	14%	653	12%	79	8%
Q11g	Povzročitelju sem se poskušal_a izogibati	124	576	22%	653	19%	124	12%
Q11h	Psihično nasilje sem ignoriral_a	134	576	23%	653	21%	134	13%
Q11i	Izpisal_a sem se iz fakultete	6	576	1%	653	1%	6	1%
Q11j	Glede zaustavitve psihičnega nasilja nisem storil_a nič	89	576	15%	653	14%	89	9%

Q11k	Nikoli nisem bil_a deležen_a psihičnega nasilja niti mu nisem bil_a priča	242	576	42%	653	37%	242	24%
Q11l	Drugo:	20	576	3%	653	3%	20	2%
	SKUPAJ		576		653		1006	100%

9.2.11. Spol

Q13	Spol:				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Ženski)	348	53%	64%	64%
	2 (Moški)	185	28%	34%	98%
	3 (Nebinarni)	7	1%	1%	100%
	4 (Drugo:)	2	0%	0%	100%
Veljavni	Skupaj	542	83%	100%	

9.2.12. Stopnja študija

Q16	Stopnja študija:				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Prva stopnja (visokošolski strokovni in univerzitetni ter enoviti magistrski študijski program))	401	61%	74%	74%
	2 (Druga stopnja (magistrski študijski program))	134	21%	25%	99%
	3 (Tretja stopnja (doktorski študijski program))	6	1%	1%	100%
Veljavni	Skupaj	541	83%	100%	

9.2.13. Letnik vpisa

Q17	V kateri letnik si vpisan_a?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1	191	29%	35%	35%
	2	145	22%	27%	62%
	3	94	14%	17%	79%
	4	25	4%	5%	84%
	5	13	2%	2%	87%
	6	6	1%	1%	88%
	7 Dodatno leto vpisa (absolvent)	67	10%	12%	100%
Veljavni	Skupaj	541	83%	100%	